Ч. 178 (15.009). ЛЬВІВ, неділя 14. серпня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Ковто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Японські і совітські війська відступають зі своїх позиці!.

Домеі подає зміст меморіялу, що його під[писали] представники японських і совітських військ у пятницю в год. 21.30 (місцевий час).

Японські і совітські війська взяли під увагу, що японські і совітські позиції положені … близько себе на північнім боці горбів Чанкуфену, підписали такий договір:

1) Теперішне положення на північнім відтинку горбів Чанкуфену зясують обом урядам. 2) Команди японських і совітських військ гарантують, що видадуть всі можливі розпорядки, щоб не допустити до вибуху якихнебудь інцидентів недалеко горбів Чанкуфену згідно з підписаним договором японським і совітським урядом у справі перемиря. 3) Головні сили японських і совітських військ на північнім відтинку горбів Чанкуфену відступлять найменше на 80 метрів від окраю горбів Чанкуфену дня 12. ц. м. в год. 20-ій.

Міністерство війни оголосило комунікат, що представники японських і совітських військ … підписали мапи у справі позицій японських і совітських військ у хвилині припинення … акції.

Представники обох військ провірили в пятницю пополудні і ствердили, що верх горбів Чанкуфен є в японських руках, що ствердили теж представники совітської армії.

Представниками японських військ були: … Йошіда і майор Танака, представниками совітських військ — шеф штабу армії Шутерн і полк. Увесотов.

ПРЕСТІЖ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ ЗРІС.

Шеф японського ґенерального штабу кн. Канін вислав телеґраму до ґен. Котаро Накамура, команданта корейської армії, з признанням за успішну оборону кордону внаслідок чого піднесла престіж японської армії.

Комунікат головної кватири корейської армії стверджує: Від початку конфлікту корейська армія з успіхом відбивала постійні наступи переважаючих сил большевицьких військ, що складалися з трьох дивізій піхоти, двох дивізій кінноти, 300 повзів і 100 літаків.

СОВІТСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ КОНФЛІКТ НА САХАЛІНІ.

Домеі повідомляє: В пятницю в год. 3-ій в окрузі Гандазава на полудневім Сахаліні совітська прикордонна сторожа обстріляла японських туристів, між якими був член японського парляменту Ташіґіті зі своїм сином. Один із туристів ранений. Японські поліцаї виїхали з Шішіка, щоб перевести слідство.

НАРАДА ЛІТВІНОВА З ФРАНЦУСЬКИМ АМБАСАДОРОМ.

Шведська преса пише, що минулого вівтірка ком. Літвінов відбув довшу нараду з французьким амбасадором у Москві. Літвінов домагався від представника Франції запевнення, чи на випадок конфлікту між Німеччиною і СССР Франція стане по боці СССР.

…sygn. akt. VI. 1. Pr. 306/38. Wyciąg z protokołu posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydz. VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: … Dr T. Laskowski, Sędziowie: S. O. W. Boczar i … Dr K. Ponaćkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. … czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 27. lipca … sygn. VI. 1. Pr. 306/38 na posiedzeniu niejawnem dnia 1. sierpnia 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznaje za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 162 z daty Lwów, dnia 27. lipca … zawartą w artykule p. t. „Hra ide na bilozu" … z tytułem znamiona występku z art. … zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać … zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości w związku z rewindykacją ziem polskich na ziemiach północno-wschodnich, które ze względu na tendencyjną myśl przewodnią artykułu mogą wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: D-r Laskowski, w. r. Protokólant: J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretariatu.

За самостійний український підхід до інших народів.

Львів, 13. серпня 1938.

В останньому часі, за останніх кілька тижнів, появилося кілька українських публікацій, які безумовно вартні того, щоб присвятили їм ширшу згадку. Маємо в адумці книжки пп. Ол. Лотоцького, І. Липи, Б. Ольхівського, які запліднюють думку та які можуть дати притоку до цілих дискусій. Колиж ми досі не займалися ближче цими публікаціями, зате присвячуємо нині цілу статтю з приводу деяких зворотів у книжці, що появилась ледви кілька днів тому, то робимо це виключно тому, що та публікація заторкує гостро актуальні політичні питання та деякими своїми увагами викликала вже неабиякий відгук: різкий спротив одного українського щоденника („Пропаґанда та інформація", передова стаття у „Новому Часі" з 11. ц. м.), захоплену замітку львівської жидівської „Хвілі" та іронічні уваги проурядової варшавської преси (нпр. стаття п. н. „Політика старих дітей" у „Кур'єрі Пораннім" і ін.). Очевидно, кожна публікація може стрінутись з оцінкою несправедливою, особливо, коли має читача згори ворожо насторожeного. Але річ не йде тут про похвали чи догани. Річ іде про те, що лякаємось, що з огляду на характер тієї останньої публікації деякі її місця не були прийняті, як вислів офіціяльних українських кол та вислів справжньої української опінії. Булаб це велика помилка і непорозуміння з можливими поважними політичними наслідками. Це й спонукує нас висловити свої пішучі застереження

Маємо на увазі першу українську публікацію в польській мові, призначену для польського читача, яка не тільки заторкує основи української національної політики, але й має всі познаки півофіціяльного видання наших відповідальних політичних кол.*) Не може бути двох думок, що сама поява такої публікації — річ надзвичайно позитивна і відрадна: вона свідчить про те, що думка, яку ми віддавна заступали, щоб підходити до польського читача з інформацією про українські справи у польській мові, находить зрозуміння та конкретні реалізаційні спроби. Так само матеріял у тій книжці, що торкається декларації УНДО з 7. травня ц. р., зібраний совісно, прозоро усистематизований та вартісний з інформаційного боку. Зате мусимо мати претенсії за фальшиве інформування польського читача, тим більше, коли це діється під такою поважною фірмою, як фірма УНДО. За фальшиву інформацію вважаємо зясоване в отій публікації становище українців до німців чи пак до III. Німеччини.

Автор тієї публікації ставиться до німців і III. Німеччини не тільки наскрізь неґативно, але і найбільш зневажливо. Автор не бачить різниці між москалями і німцями та бажає Польщі, щоб вона була „сильна і здібна боротися так само з Москвою, як ґерманізмом, бо **ані від москалів ані від німців Україна нічого доброго не сподівається і сподіватися не може."** III. Німеччину автор називає погірдливо „Гітлерією"; „ніхто з українців не має амбіцій бути **погноем нордицького „герренфольку", бути кормом для „ясноволосої бестії", стати німецькою Абісинією чи в найкращому разі якоюсь німецькою „Україна-Ко".** Дивним дивом автор не знає навіть ніяких „позитивних познак" щодо прихильнішого становища III. Німеччини та її вождя до української проблеми ніж воно було за передґітлерів-

*) Zenon Pory Peleński: **Polityka UNDO** w świetle zeszłorocznej deklaracji Centralnego Komitetu UNDO z dnia 7. maja 1938 r. Lwów, 1938. Nakładem spółdzielni wydawniczej „Nasze Słowo".

ських часів; єдиним критерієм підходу українців до німців та нинішньої Німеччини має бути (на думку автора) **можливість** повороту III. Німеччини до політики Рапалля.

З найбільшим несмаком кожний українець прочитає вульгарні вислови про німецький нарід та німецьку великодержаву. З найбільшим здивуванням кожний українець, що думає політичними категоріями, мусить спитати: який ґлузд у книжці, яка має полякам зясувати слушні підстави декларації УНДО, представляти себе одночасно як германофобів типу польських ендеків чи як гітлерофобів-жидів?! Коли автор зробив це, рахуючись з настроями широкої польської вулиці і бажаючи таким робом зискати її більше довіря до себе, то доказав цим повне незнання психіки польського читача: навіть, колиб ті погляди автора плили з глибини його душі і були самою щирістю та правдою — всеодно ніхто з поляків йому не повірить. Мало того: не тільки не повірить, але поставиться з призирством, як до людини, яка фальшивою монетою хоче придбати собі признання. Ефект наскрізь протилежний до замірів... Однак ми не маємо ніяких підстав підозрівати автора у нещирости. Віримо, що написане відповідає справді його поглядам. Дивуємося, але кожному вільно думати, як йому до вподоби. Зате ми певні, що це тільки його особисті та відокремлені думки, за які не відповідає провід партії, та булиб дуже раді почути в цій матерії авторитетне вияснення. Українське громадянство з отими поглядами не має нічого спільного.

* * *

У політиці нема ані любови ані ненависти. На чуттєве відношення до цілого народу чи держави складається ціла низка моментів з довгих століть. І коли у висліді повстає явище масового „фільства" чи „фобства", то й тоді нераз показується, що ті масові настрої протирічать державному інтересові даної нації. Яскравий приклад саме з польським чуттєвим підходом до бох нинішніх сусідів Польщі. Загальні протинімецькі настрої, витворені головно польською русофільською ендецією та діяметральною ріжницею психік обох народів, не находять вислову в офіціяльній польській закордонній політиці, опертій на такому розумінні польського державного інтересу, як його сформулював ще за свого життя Й. Пілсудський, так само, як загальне свідоме та підсвідоме польське русофільство є поважною загрозою для будучности Польщі. Буває теж, що масовий підхід до іншого народу змінюється буквально за одну ніч: нема кращого прикладу на це, як зміна становища жидів до німецького народу, тих жидів, які раніш ідентифікували німців з приємною для себе совітофільською та демоліберальною веймарською републикою і нині утотожнюють їх з антисемітською та расистівською III. Німеччиною. Те саме торкається всієї польської демократичної лівиці, головно ППС, яка десять і менше літ тому тріюмфально приймала у Варшаві німецьких достойників соціялістів і ні словечком не казала про німецьку небезпеку для Польщі, хоч це були часи німецько-російського союзу, себто протипольських ворожих кліщів, — та нині з чисто партійних мотивів бачить у Німеччині найбільшого та найнебезпечнішого ворога, хоч нинішня Німеччина заключила з Польщею пакт неагресії і бодай на 50% стушувала протипольську пропаганду.

Не маємо ніяких підстав кермуватися у своєму становищі до німців і Німеччини любовю, але так само нема ніяких підстав для якоїсь нашої протинімецької ненависти. Маємо з історії українсько-німецьких взаємин сумні досвіди. Знаємо, що берестейський мир не був виявом німецького політичного пляну розбити Росію, тільки конюнктуральним стратегічним та господарським ходом; знаємо і тямимо поведінку німців на Україні 1918 року, знаємо, що німецько-російський рапальський союз дав змогу слабій совітській Росії зміцнитись та переводити свої пятилітки. Був час, коли на інтервенцію Крестінського „Aussenamt" видав обіжник до німецької преси „die ukrainische Frage tuscheln". Але це торкається минулого. Очевидно, що німецько-російський пакт, який жив і в концепції Бісмарка і ген. Секта і — по московському боці — у Тухачевського — може знову відродитись. Але це ніякий критерій для формування нашого **нинішнього** становища до **нинішньої** Німеччини. Ніхто з ніким не підписує пакту на 1.000 літ і у міждержавних та міжнаціональних взаєминах не бувають присяги такі, як між закоханими молодятами: до і після смерти, у цьому і другому житті.

І коли річ іде про формування українського становища до німецького народу та III. Німеччини, як його нинішньої правно-державної форми, то мусимо ствердити речі безспірні: 1) між нами та німцями не було і не може бути ніяких територіяльних спорів, 2) не було, нема і не може бути боротьби за етнічний характер земель, себто нема ніяких взаємних асиміляційних зусиль, 3) нема цивілізаційного (культурницького) суперництва і 4) нема взаємин таких, як між переможцями та переможеними. Себто: **нема в українсько-німецьких взаєминах усіх тих обєктивних географічних, історичних та політичних моментів, які створювали впродовж століть і по нинішній день втримують перманентний польсько-німецький конфлікт,** той конфлікт, який — не зважаючи на польсько-німецький пакт — каже польському громадянству у масі бути протинімецькою. Коли-ж оперувати далі негативами, то: 1) всі спроби прищепити на нашому ґрунті славянофільство скінчилося невдачами і так довго нема у нас для славянофільства пригожого підложжя, як довго славянські сусіди українців будуть не то поборювати українські самостійницькі тенденції, але й погрожувати українському етносові, 2) не можемо лякатись німецьких господарсько-експансивних плянів, бо вони в ніякому разі не будуть більші від апетитів усіх інших держав, заінтересованих у чорноморській смузі та сухопутніх шляхах, що ведуть на схід.

Ін позіто: III. Німеччина є тою державою, яка перша ясно і в ґльобальній скалі станула на протикомуністичному ґрунті, проголосивши боротьбу з комуною, як свою історичну місію. Фактом є, що ще за формального існування рапальського договору III Німеччина фактично його перекреслила. Можна вірити або не вірити в будучі т. зв. ідеольоґічні війни, але фактом є, що повстав уже бльок антикомуністичних держав (формально та про людське око покищо тільки ідеольоґічного характеру), який кожної хвилини може перетворитись у політично-мілітарний союз. Фактом є, що коли й офіціяльні німецькі чинники не склали досі ніякої обовязуючої заяви в українській справі, — німецька преса, піддана тісній державній контролі, присвячує українській більше місця, ніж преса всіх зах. держав укупі. (зрештою, котра-ж ін. держава склала таку проукраїнську заяву?!). У III Німеччині вперше в найповажніших органах преси появилась відмова від концепції російського „айнгайтліхес Віртшафтсґебіт-у" у користь концепції національних держав на руїнах нинішньої єдиної і неподільної Росії. Очевидно, не для гарних українських очей і в свому, німецькому, інтересі. Але рівнорядно з українським національним інтересом. Ясна річ, що не все те, що діється у III Німеччині викликує українське захоплення. Але цього не треба ані нам ані німцям. Те, що добре для німецького народу, може бути кепське для українського, бо нема двох народів у світі з тією самою суспільною структурою, тими самими етнічними питоменностями, тими самими традиціями і психічними нахилами. Державний устрій III Німеччини та поодинокі доктрини націонал-соціялістичної партії — внутрішня справа німців. Кожний нарід є ковалем своєї долі і ґлупоб просто безглуздям своє становище до чужої на-

ції пристосовувати до наших симпатій чи антипатій для його устроєвих подробиць. Зате ми, українці, як усі народи світу, з подивом приглядаємось тій великанській відродженецькій роботі, що її проводить для німецької нації великий вожд німецького народу та III Німеччини.

*

Ненависть до німців польської та жидівської вулиці витворює своєрідну атмосферу психози, яка отуманює декого і з наших публіцистів та політиків: їх бере страх признаватися, що ми не належимо до протинімецького ендецько-жидівського фронту. Страх є поганим політичним дорадником і ніколи не придбав нікому пошани. Нема чого лякатися: признаватися, що хтось прихильно ставиться до якогонебудь великого народу, це ще ніяка державна зрада і ніякий проступок! Не можемо піддаватися теророві „ікацової" вулиці, для якої злочином є, коли українська фірма експортує до Німеччини [illegible] ми „винаходом" графа Стадіона і про українську пресу не можна казати, що бере по [illegible] марок за прихильні німцям числа. Українська преса й українська публіцистика не партиципує в отому $1^{1}/_{2}$ міліоновому фонді, що його [illegible] міністерство пропаґанди призначило на польський терен. І тому наша совість чиста, бо кермується виключно таким підходом до німців, як і до всіх інших народів, як його диктує свідомість тільки власних наших українських національних інтересів. І тому можемо [illegible] славно деклярувати своє становище, даром що навіть за ці рядки може вхопитися ворожа [illegible] демагогія та шукати в них потвердження [illegible] ідіотських теревень про якусь українську [залежність] від німців!

І коли завтра Німеччина змінилаб свою нинішню ідеольоґію, коли вона перейшлаб на [інші] рейки міжнародньої орієнтації, коли замість [осі] Рим-Берлін-Токіо повсталаб знову вісь Берлін-Москва — тоді і наше становище без [illegible] польської та жидівської вулиці змінилося б і станемо ворогами тієї ворожої нам Німеччини. Нині не маємо ніяких причин до її ворогів зараховуватись і до них себе не зараховуємо. Навпаки: скріплення осі Берлін-Рим іде по лінії наших всеукраїнських інтересів. Бажаємо III Німеччині осягнути злагоду з Англією і Францією, бо це в нашому інтересі. В нашому інтересі [illegible] ізоляція Совітів, в нашому інтересі [illegible] док комунізму, в нашому інтересі [illegible] чувати з **усіми тими міжнародніми силами, що є чи не будуть ворожі розпалові єдиної Росії на ряд національних держав та які [illegible] безупинно і щораз краще орієнтуються в українській проблемі, як проблемі будучини Європи.**

Казати про те, що ми „не хочемо стати німецькою кольонією" — сьогодні, в [illegible] мовинах буття на Совітській Україні, [illegible] менше дітвацтво. Від німецької кольонії [illegible] нас — війна. Кожна війна на Сході Європи [illegible] всіх своїх страхіттях, ведена на українських [віт]чинних землях, — мусить принести [illegible] та актуалізацію української проблеми [illegible] шого власного хисту і нашої власної [illegible] жить, чи ми виграємо чи знову програємо чергову велику шансу. Застерігатися [illegible] ти евентуальних наслідків війни та [illegible] річ пісну, теорію Дмовського, що [illegible] країна стане „публичним домом" — [illegible] дефетизму і маразму. Взорувати свої [illegible] ще до чужих держав і народів на [illegible] ших найближчих сусідів і співмешканців, [illegible] ляків, опанованих ідеями одної [illegible] пи, та жидів, які мають свої власні [illegible] рахунки, — значить зрікатися самостійної національної політики, якщо несвідомо [illegible] домо підлягаючи чужим впливам.

Не думаємо, щоб такою була [illegible] УНДО. А коли хтось так представляє [illegible] бить найбільш медвежу прислугу [illegible] всьому українству.

Новий меншиневий курс у Румунії.

Минулої суботи, 6-го ц. м., румунський уряд оголосив у своїй пресі офіціяльний комунікат, змістом якого є устійнення прав національних меншин, як етнічно самостійних груп громадян, що мешкають на території сучасної румунської держави.

У комунікаті сказано, що при румунськім уряді покликали до життя комісаріят для меншинєвих справ та шефом комісаріяту призначили професора університету Сильвіна Драгоміра. Завданням нового органу румунського уряду є: слідкувати за розвитком життя меншин, за потребами окремих меншин, далі стежити за виконанням розпорядків, що торкаються меншинєвих груп і гармонізувати співжиття меншин з панівним румунським народом. Комісаріят для національних меншин у Румунії має управильнювати меншиневе життя у цілому його обемі на основі державної конституції та нового реґуляміну, який саме проголошено.

Згідно з конституцією румунського королівства всі румунські громадяни, без ріжниці національности та віроісповідання, є рівноправні перед законом. Усі громадяни, незалежно від їхнього соціяльного стану, расового походження або віроісповідної приналежности користуються усіми політичними правами нарівні з державною більшістю.

Ці загальні й основні постанови румунської державної конституції доповнює, виясняє і прецизує новий реґулямін комісаріяту для національних меншин. Основне право кожної меншини користуватись своєю рідною мовою у своєму внутрішньому житті реґулямін доповнює і виясняє в той спосіб, що всі меншини мають право вживати рідної мови в особистих і торговельних взаєминах, у церковному житті, у пресі, на зборах і вічах, на які адміністраційна влада дала дозвіл. Меншини можуть уживати своєї мови також у судах, але внутрішнє діловодство самих судів має відбуватись у румунській мові. Національні меншини мають далі право організувати свої власні добродійні, релігійні й суспільні товариства та власні школи з рідною мовою навчання. Румунський уряд зобовязується на основі нового реґуляміну дати свою підтримку меншинам на областях, де вони творять більшість населення. Вкінці реґулямін стверджує — це заслуговує на увагу, — що начальники й референти нового генерального комісаріяту повинні знати мову меншин, які справи полагоджують. У справах, що торкаються меншин, всі міністерства мають порозумівтись з комісаріятом для меншинєвих справ і узгіднювати з ним своє становище.

Як бачимо, нове устійнення взаємин румунського уряду до національних меншин, що його закріплено в реґуляміні, не дає якихось окремих привілеїв цим меншинам. У порівнанні з проєктом меншинєвого статуту чехословацького уряду, статуту, що, на випадок його здійснення, створює без порівнання більші можливости не тільки істнування, але й дійсного культурного, економічного та політичного розвитку окремих національностей, що входять у склад ЧСР, румунська „реформа" не витримує порівнання. Ми не перецінюємо також практичного значіння новоутвореного комісаріяту для меншинєвих справ у Румунії і взагалі ставимось до цієї новації з огляду на досвід минулого з обережністю та вичікуванням. Знаємо, що не буква, хочби й наймудрішого та найсправедливішого закону, а його інтерпретація у практиці рішає про його вартість. Існує-ж румунська конституція з „рівністю усіх громадян перед законом" і „з рівністю усіх громадян в усіх політичних правах" малощо не 20 років, а проте ті постанови румунської конституції були мертвою буквою, яка не перешкодила закрити всі українські школи та на деякий час навіть всі українські ґазети на Буковині.

Теоретично рівноправних перед законом українців Буковини позбавили за час її приналежности до Румунії усіх добутків з часів Австрії: українську мову усунули зі школи й церкви, не кажучи вже про урядові установи, організації розвязали, господарське життя спутали, а навіть увязнювали українську дітвору за пісню та за ношення вишиваних сорочок. Ще гірше діється на українській частині Басарабії, де майже перманентно істнує воєнний стан і де найменший прояв українського життя трактується як злочин супроти держави та румунського народу. Теоретична постанова румунської конституції про „рівність усіх громадян у користуванні всіми політичними правами" була досі у відношенні до української національної меншини пустим згуком, дарма, що Румунія є однією з тих держав, що підписали міжнародні зобовязання у справі охорони національних меншин.

Не хочемо займатися здогадами, які мотиви лягли в основу енунціяції румунського уряду з 6. ц. м.: Чи приклад Чехословаччини, що попала тепер у дуже скрутне положення через неполагоду у свій час проблеми національних меншин, чи може — як дехто міркує — династична політика Карла II. каже йому шукати опори для Румунії в ці непевні часи також у національних меншин. Це для нас менше важне. Важний є факт, що румунський уряд заповідає готовість піти назустріч бодай мінімальним вимогам і життєвим потребам своїх меншин. Коли румунські державні керманичі найдуть у собі досить доброї волі та енергії, щоб реґулямін з 6 серпня перевести у життя, то це буде розумний крок, що не тільки причиниться до нормалізації відносин унутрі держави, але й піднесе престіж Румунії назверх.

Відгомін у міжнародньому політичному світі на новий крок Румунії у справі меншин є вже й тепер, хоч реґулямін ще навіть не почав практично діяти. — дуже корисний. Париський „Тан" витає цей акт, як розумний та доцільний, передбачуючи одночасно поліпшення з того приводу румунсько-мадярських та румунсько-болгарських відносин. Мадярська преса теж вдоволена й підкреслює, що румунський крок — це ще один доказ, що справа національних меншин актуалізується. Так само витає румунський почин у національній справі німецька преса.

Одна-одинока польська преса, поза короткими, маломовними замітками, мовчить про заходи румунського союзника й сусіда зєднати собі національні меншини. Але таке чи інше становище польської преси до меншинєвих реформ в інших державах не змінить факту, що складна й пекуча проблема національних меншин у Польщі ще чекає своєї полагоди і може бути полагоджена тільки позитивним підходом до слушних потреб та вимог меншин.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

Студентський флірт.

(Докінчення.)

Ліда перейшла буфет і пішла до палярні, сіла в клюбовому фотелі і затягнулася папіроскою. Вино поволі затьмарювало ум. Спершу було так гаряче в горлі — потому ця горяч переходила з кровю щораз швидше по цілому тілі і коли всі судини наповнилися цією горячю — тіло поволі ставало безвладне і Ліді зробилося сонно-слабо. Вона сиділа в глибокому фотелі і мала одне тільки бажання: сидіти так у спокою. Але уява, побуджена вином, працювала: в кількох хвилинах переплила мов у калейдоскопі історія її цілорічної знайомости з Марком. Пізналися у спорт. клюбі, зацікавилися інтеліґенцією, якою вони обоє виріжнялися зпоміж тих „спортовців", притягнула їх одне до одного веселість, безжурність та симпатія. Вони танцювали, читали книжки, ходили до кіна і театру та на прогульки. Коли товаришка Ліди захворіла, а Степан мусів відвезти її домів, Марко й Ліда залишились лиш у двох серед чудових гір Гуцулії над Черемошем... Чи можна було минути кохання. Чи треба було? Кохання перервало греблі застанови, як дикий Черемош гать. Хотіла пережити гарно і щасливо своє почування. Маркове кохання не розчарувало її, переродило її в жінку, свідому свого призначення. Коли вони по двох тижнях вернулися у Львів — люди не пізнавали її. У Львові кожного дня Марко був у неї. Вони рішились повінчатись — бож Марко цього року робить диплом. Та тепер усе пропало. Марко ходить з „іншими", Марко танцює з „іншими" — Марко „кохається" з „іншими" — як страшно боляче! А може, може він знудився нею, може тітка Оленка має рацію, коли говорить: „Дитино, перед шлюбом ніколи не будь надто увічлива для хлопця!"— Але хто там слухав би перестарілих поглядів тітки Оленки! Чомуж? Вона теж була колись молода! Може має рацію?

— Лідусь! Ти сама?

Що це? Де вона? Це Марко перед нею? Ах! Правда. Це забава. Вона сюди втікла з бару, бо цей обридливий Марко... Алеж він тут! Чого він хоче?

— Чим можу служити?

— Я... прийшов привитатись...

— Тепер? Пів до другої вночі?

— Раніше ти не була сама!

— І ти теж!

— Щож я мав робити? Ти від кількох днів зраджуєш мене!

— То це я тебе зраджую? Смішне!

— На жаль так!

— Марку! Твоє нахабство переходить всякі межі! Щоденно ходиш по корсі з якимись малпами і смієш ще мені щось випоминати!

— Ах! То це в тебе точка зачіпки? Алеж як би я був знав, що ти собі цього не бажаєш — я був би не ходив, але це ще нічого злого, зате ти — того самого дня ти пішла собі з тим високим бльондином до парку; а на другий день до кіна!

— Брешеш! В парку я не була!

— Що? Ти може не скрутила з ним на Миколая і до парку?

— На Миколая так, але потому я пішла до хати і там о! санкта сімпліцітас! ждала на тебе! А ти? Ха-ха-ха!

— Що ти кажеш? — а я як божевільний бігав по цілому парку, перешкоджуючи всім закоханим по лавках. Ти була в хаті?

— Так!

— Добре! А що ти робила вчора?

— Вчора? Була в кіні.

— Подла! А я був у тебе!

— І побажав мені щастя!

— Щож я міг зробити? А сьогодні, коли я тебе побачив знову з цим бльондином — десь тобі подобається така креатура! — все загорілося в мені! Я був би задушив його!

— Так, але ти волів танцювати з Галькою — теж смак!

— Я хотів тобі трошки пограти на нервах; я не міг упокорюватись і робити тобі сцени!

— Ох, Марку! Чому ми такі нерозумні?

— Лідусь! Лідочко! Вибач мені! Тиж знаєш, що я тільки тебе кохаю, але знаєш які жінки... Вертаюся з викладів, спішуся до тебе, а студентки доженуть, питаючи буцімто про іспит... А я не вмію відмовити. Алеж я не сподівався, що ти так це возьмеш до серця! А вкінці ти теж розмовляєш зі своїми товаришами з університету.

— Так, але я не волочусь з ними по корсі!

— Mea кульпа! Але Лідочко! Ти мене раз на все навчила! Такої пекольної муки як за ті три погані дні, я не зазнав ще ніколи! Знаєш що? Якби ти схотіла виходити по мене ввечір на виклади — я так тішився би і дівчата побачилиб, що я маю наречену і далиб мені спокій, а я був би певний, що ти не ходиш кудись з цією бльонд машкарою! Я не можу дивитись на нього! Ну! Він мене буде вже раз на все уникати!

— Чому? Що ти йому зробив?

— О! Жаль тобі його? Нічого! Це йому не помогло!

— Марку! Що ти зробив з ним?

— Навчив його доброї поведінки супроти чужих наречених!

— Марку! Алеж він не знав про те!

— Нічого! Тепер вже буде знати. Як він смів тебе цілувати?

— Але на милий Біг! Ти хіба його не вдарив?

— Вдарив і то дуже!

— Марку! Який ти коханий...

Град цілунків посипався на Марка, а він здивований промовив: „І зрозумій тут жінки! Осміює його до тої міри, що цей бовван її цілує, а тепер вона тішиться, що він невинно за це дістав! Треба це було зараз першого вечора зробити!"

Там, де стояв Золотобанний.

Якщо розвіяти трохи сиві тумани століть, то на цій продовгастій горі, що стрімко обривалася в бік Подолу та Хрещатицької долини, що глибоким яром відділялася від міста, року 1108 будували церкву на честь патрона, київського князя, Архистратига Михайла.

Не ощаджував князь Святополк-Михайло своєї скарбниці, і збудовано справді велику святиню — білу муровану церкву, прикрашену розкішними мозаїками, неоціненими фресками.

А згодом біля цієї церкви заснувався Михайлівський монастир. Поділяв він разом з Києвом, разом з усією Україною часті злидні, разом з ними переживав щасливі дні. Облягали його мури половецькі орди, грабували його суздальці та володимирці, нищили татарські загони Батия, Менглі Гірея... Але кожного разу ніби справжній фенікс з попелу повставав білий монастир, і купалися в гарячому синьому українському небі його щиро золоті бані, з усіх кінців української землі тягнулися до нього численні натовпи прочан.

Проте вже всатновлено двоголового вірла на хресті головної бані... Красується срібна масивна труна на мощах великомучениці Варвари — подарунок Ясновельможного Гетьмана Івана Мазепи. Збудовано муровану дзвіницю. Обведено розлогу монастирську площу з численними церквами та будівлями суто українського бароку білою мурованою огорожею, що аж сліпила на сонці разом з своєю мальовничою економічною брамою...

І знову йдуть бої за Київ, облягають його знову потомки колишніх суздальців та володимирців... І вже скасовано монастир. І вже позамикано, скасовано церкви в монастирі. І надійшов час, коли українське сонце, що любило століттями відбиватися в подібних собі золотих банях Михайлівського монастиря, освітлювало тільки його руїни, хоч і не було воєнних подій. Зруйновано його на порох, а на місці його збудовано величезний будинок, що мав зватися: будинок уряду української совітської соціялістичної республики.

І мав цей будинок бути цілком закінчений 25-го липня 1938 року, коли мали в ньому зібратися „демократично вибрані" по всій совітській Україні депутати, щоб утворити новий „уряд" цієї УССР.

Але не встигли і перше засідання Верховної Ради УССР довелося відкрити в театрі імени Франка з його ясно блакитним шовком, з його ясно жовтим деревом.

В 6-ій годині вечором зібралися там усі 304 „вибранці українського народу".

З кого-ж вони складались?

Поперше український нарід, як відомо, звязаний з „братерським великим російським народом" дружбою і то не якоюнебудь, але самісінькою „сталінською" дружбою. (Це останній словотворчий винахід! Хай спробує тепер хтонебудь висловитись навіть у думках проти цієї „сталінської" дружби!) вибрав до „українського" парляменту і то не тільки „добровільно" але і в „найдемократичніший" спосіб на 304 депутатів 186 українців, 111 росіян, жидів тільки три (серед них і „сталінський нарком" Лазар Каганович), трьох молдаван і одного грузина (а'домо хто?, той самий, при згадуванні імени якого треба обовязково підноситися, плескати і кричати „ура").

З 364-ох депутатів 222 комуністи (зрозуміло всі 111 росіян) і 82 безпартійних. На 304 депутати припадає 81 жінок, серед них дві комуністки, тобто виходить, що на 82 безпартійних депутатів є тільки двох мужчин і 80 жінок, причому між останніми депутатки не тільки досі невідомі, але й цілком мовчазні.

Робітників 153, селян 76, службовників і представників совітської інтелігенції 75 (а зветься робітничо-селянська держава!). З вищою освітою 80 осіб, з середньою 90, з нижчою 134. За віком від 21 до 25 років — 26 депутатів; від 26 до 30 — 51; від 31 до 35 — 77, від 36 до 40 — 63 і понад 40 років 87 депутатів („нові люди, молоді, сміливі, вирослі за років революції, безмежно віддані партії Леніна-Сталіна!").

По відкритті засідання, по численних криках „ура" на честь „великого вожда" Сталіна і „малого" Хрущова, що красується своєю гладкою, випещеною постаттю в білому й добродушно поглядає з урядової льожі на наслідки своєї праці, почався вибір голови Верховної Ради або в демократично-парляментській мові: голови парляменту. Третій секретар київського обласного партійного комітету, тобто безпосередній помічник Хрущова, як першого секретаря цього обкому, Співак, пропонує вибрати на голову Верховної Ради другого секретаря Центрального комітету комуністичної партії України, Бурмістенка, теж безпосереднього помічника Хрущова. Депутати знають, як треба реагувати на такі виступи, — отже всі плещуть і Бурмістенка вибрали одноголосно. На заступників вибрали письменника Корнійчука і лікарку Радченкову.

Отже „всеукраїнський парлямент" шанує і мистецтво, і науку, ну а на всякий випадок перебуває в руках Хрущова чи то пак Бурмістенка.

Далі на порядку дня вибір постійних комісій Верховної Ради УССР. До складу комісії законодавчих передбачень вибрали: на голову депутата голову одеського обласного виконавчого комітету, тобто одеського губернатора Кальченка, а серед 11-ти її членів: голова харківської міськради, Бобров, секретар ворошиловградського обласного партійного комітету Любавін, секретар такогож чернигівського комітету Федоров, начальник сталінського обласного відділу наркомату внутрішніх справ Чистов, другий секретар винницького обпарткому Сахаров, другий секретар харківського обпарткому Оленов, ну а решта — меншість — то вже Леженки й Черненки. Може бути Хрущов цілком спокійний за наслідки праці цієї комісії.

Буджетову комісію вибрали в складі 12 членів. Голова її — це голова дніпропетрівського обласного виконавчого комітету Караваєв, серед її членів секретар одеського облпарткому Телешов, секретар молдавського облпарткому Борісов, другі секретарі облпарткомів миколаївського Філіпов і дніпропетрівського Дорофеєв, начальник Донбасвугілля „висуванець" Касауров і голова сталінського облвиконкому Шпильовий. Решта Шевченки, Винниченки. Зрозуміло і ця комісія „не підкачає".

Дня 27-го липня засідання Верховної Ради дійшло до свого кульмінаційного пункту, до вибору офіційної верховної влади УССР — президії Верховної Ради. Зрозуміло, найцікавіший момент — це вибір голови президії, тобто президента республики, особливо по таємничому виведенні до Москви Петровського.

Від Ради „старійшин" (що це за старійшини так і залишилось незрозуміле для величезної більшости депутатів) виступає згаданий вже Телешов і пропонує вибрати на голову президії депутата Леоніда Корнійця. Загальне здивування, але й загальні оплески, отже Корнійця вибрано одноголосно.

Хтож це такий, що уявляє собою цей новий президент української совітської республики?!

Коли в вересні 1937 року серед партійного керівництва дніпропетрівської области викрили „ворогів народу", на першого секретаря тамошнього облпарткому призначили заступника голови ради народніх комісарів РСФСР Задіонченка. Задіонченко привіз з собою з Москви молоду людину, яку й призначили на другого секретаря. Це і був Леонід Корнієц. Тихо і непомітно минали з того часу життя й діяльність цього другого секретаря, з трохи деґенеративним виразом обличчя, з навіть суто контрреволюційною щіточкою вусів під носом.

Ще 25-го липня в київських ґазетах надрукували фотографію — ґрупу депутатів дніпропетрівської области, там на першому плані веселі й жваві Задіонченко, Караваєв, „знатний сталевар" Коробов, капітан безпеки Коркін та інші. І зпоза всіх улесливо виглядає цей самий Корнієц.

Здається і кандидатуру цю висунули зовсім недавно, бо коли 18-го червня вибрали політбюро ЦК КП(б)У, то слід булоб увести до нього і кандидата на президента республики, але цього не зробили. З таким маріонетковим президентом Хрущов може спати спокійно.

Заступниками „президента" вибрали Старченка, голову київського обласного виконавчого комітету і Константинова, „президента" молдавської автономічної ССР, на секретаря Межеріна, 3-го секретаря одеського облпарткому.

Але ще є 15 членів президії. Тут вибрали: вже знайомих нам Кальченка, Караваєва, Касурова, Любавіна, Філіпова, а крім цього голів облвиконкомів: камянець-подільського Ковирьова і полтавського Мартиненка, перших секретарів облпарткомів: винницького Мищенка, харківського Осіпова і сталінського Щербакова, секретаря ЦК українського комсомолу Усенка, командантів військових округ: київської командарма Тимошенка і харківської командарма Смірнова і нарешті „самого" Хрущова.

Не важко зрозуміти, хто фактично буде головувати на засіданнях президії Верховної Ради.

Надалі, як взагалі по добрих родинах буває, цілком по закордонному, голова ради народніх комісарів Коротченко склав свої повновласти: „кабінет" подається до димісії.

Звичайно такі „товариші", як Щербаков, Осіпов, Борисов, Філіпов можуть собі дозволити критикувати „во всю" діяльність окремих народніх комісарів, а всі ці „Калюжні, Гайдамаки, Шовкопляси, Сліпченки нудяться по своїх місцях, стиха потирають зіпрілі руки та чекають на гасло, коли саме треба підводитися, плескати та кричати „ура".

Дісталось усім наркомам, але взагалі нічого висловлено довіря „кабінетові", і Коротченкові доручено скласти „кабінет".

Урочисто прочитує „премієр" склад свого „кабінету", що залишився, не дивлячись на гостру критику майже без змін (критикувати легко, а де людей взяти?!). Коли згадує про наркома внутрішніх справ Успенського, „депутати" навіть без гасла плескають, всетаки безпечніше, може „товариш Успенський" навіть зауважить, хто саме плескав, а це не пошкодить.

Можна тільки звернути увагу, що відпав заступник голови раднаркому Марчак, хоч його ніхто не критикував. Взагалі він здався Хрущову непевний. На фотелі наркома місцевої промисловости сів Ульяненко, тобто попередник його, Чубар, зник, отже зник, значить, і брат його, Влас Чубар, ще недавно заступник ради народніх комісарів СССР, останній „українець" в московському уряді.

Порядок дня сесії вичерпаний, засідання закрили. Всі задоволені: Хрущов, що все пройшло цілком згідно з пляном, що може похвалитися наслідками праці в Москві, ну та й всех приємно, коли тебе всі так люблять, справді не менш, ніж Сталіна (але про це вже тільки в душі). Отже Сталін на Москві, а в Хрущов на Києві. Зовсім як за старих княжих часів! Тепер є „модно" навіть вивчати історію держави руської!..

Всі безпосередні помічники Хрущова задоволені, бо Хрущов задоволений, а всі інші депутатів, всі ці Задорожні, Жуковці, Ткаченки і інші задоволені, бо здається з них кожен задоволене, ну, а крім цього як депутати будуть діставати що місяця по 600 карбованців.

Приходить, правда, до голови Хрущова думка, що за увесь час „співжиття" росіян з українцями всі засідання на цій загадковій країні проходили ніби цілком добре, з виразами такої любови, відданости до Москви. Чи то все траплялось?!..

Е, ні, краще про це і не думати. Хата наша!..

Христовий Український Народе!

У днях всенародньої скорби, коли чорна гроза спадає на Твоє релігійне та національне життя, переживатимеш в цьому році радісні та повні глибокого змісту дні. Бо оце минає девять і пів століття від того часу, коли світло Христової науки зійшло на українських землях. Зникали тоді з Української Землі ідоли поганства, а виростали величаві храми, християнські святині, як видні знаки нової, правдивої віри. Золотоверхий Київ — мати українських городів — почав пишатися хрестами-знаменами перемоги Правди над неправдою, Божого світла над силами темряви. І Дніпро широкий живіше рушив у Чорне Море, щоб світові понести вістку про духове відродження українських земель.

Девятьсотпятьдесять літ тому Україна ввійшла в сімю Христових народів. А водночас взяла на себе важкий обовязок сповнити велику історичну місію — почесне післанництво: бути оборонним муром Христового царства перед північними та східними ордами і плекати в себе, як дорогий самоцвіт, християнську віру та культуру за зразками давніх традицій Східньої Церкви. І це важне а відповідальне післанництво сповняла Україна впродовж віків. На сторожі Христової Правди і своєї національної чести ставила вона хоробрі кадри княжих дружинників та козацьких полків.

І саме цього року святкуєш, Український Народе, память цієї великої хвилини, коли Україна перебрала свою особливу місію в Христовому царстві. Була це хвилина найважніша у Твоїй славній історії, тому і память про неї така світла, така радісна!

Справді, на превеликий наш жаль, серед цієї радости ювилейного року вдираються в наші душі примари тривожної дійсности, бо не можемо відсвяткувати того ювилею так, як бажалиб цього наші серця. Не вийде на Дніпро Князь зо своїми непереможними дружинниками, ні Митрополит з почотом численного духовенства. Не пролунає на місці хрещення благодарний гимн для Всевишнього за Його велику благодать, не замають над берегами Дніпровиx Хрестних вод наші релігійні та національні прапори. Жорстока дійсність на це не позволить.

Та може саме ось те преважке положення Твоє, Український Народе, усвідомить Тобі ще більше та ясніше вагу цього ювилею на Твоє величне післанництво в теперішню пору. Ювилей Хрещення Руси-України пригадує нам ту велику правду, **що відродження Нації можливе тільки на тривких підставах Христової науки.** Він повинен духово зєдинити всіх, в кого беться українське серце. Як колись Христова віра з відрубних українських племен створила одну могутню націю, так і сьогодні память введення Християнства повинна зродити в нас духа єдности, духа жертвенности та лицарськости, скріпити свідомість наших великих релігійних і національних цінностів та розпалити вогонь завзяття боротись за них до загину.

Тимто у цьому ювилейному році гідним відсвяткуванням найбільшої історичної події хрещення України, відновиш, Український Народе, всі свої сили, скріпиш віру в перемогу Правди над неправдою, світла над темрявою, евангельської справедливости над кривдою на Твоїй окривавленій Землі.

Нехай же цей ювилей буде передвістником, що слідом за ним звершиться пророцтво св. Андрея, коли у столиці всіх українських земель на руїнах новочасного поганства щераз і назавжди двигнеться хрест, як знак Христового тріюмфу та нашого повного релігійного і національного відродження.

(Підписи членів Протекторату й Ділового Комітету).

Сема станиця Чина ОО. Студитів.

Осмолода-Підлюте, 10. серпня 1938.

ПОСВЯЧЕННЯ СКИТУ СВ. АНДРЕЯ В КАРПАТАХ НА БОЙКІВЩИНІ.

(Г. М-й). Сьогодні 10. 8. в год. 15. відбулося посвячення церкви скиту св. Андрея Первозваного на Лужках коло Осмолоди. Ця студитська оселя побудована на гарній поляні, праворуч лісової вузькоторової залізнички, що біжить в сторону Чорної Ріки на 5 кільометрів від Осмолоди, серед гущі чарівного смерекового ліса, у стіп гірського пасма Аршиці (1516 м.), карпатського ланцюга Горґанів. Біля церкви є гарний монастир і господарські будинки оселі, в якій живе 8 монахів. Це з черги сема оселя оо. Студитів (Львів дві; Унів, Зарваниця, Дора на Гуцульщині і Фльоринка на Лемківщині).

Чину посвячення довершив Високопреосв. Митрополит Кир Андрей у сослуженні нашого єпископа з Югославії о. д-ра Нярадія, протоігумена о. д-ра Климентія Шептицького, о. прелата Ковальського, о. дек. Патрила, о. д-ра Кладочного, о. проф. Рудя, о. Стернюка з Перегінська, настоятеля скиту в Лужках єромонаха Тимотея Процюка і ін. в приняві гостей з живця Підлюте й Осмолоди. Цю церкву побудовано ще у XVIII ст. в Ріпному коло Рожнітова і перенесено в 1936 р. на Лужки з огляду на її замітний бойківський стиль.

Завданням монахів нової станиці є душпастирство серед великого числа лісових робітників, що тижнями перебувають у лісах на роботах. В неділі і свята ідуть монахи до колиб на верхи гір, щоб тут вести душпастирську працю. Це незвичайно велика, відповідальна, але зате дуже вдячна праця.

КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКА ЛАВРА Й УСТАВ СВ. ТЕОДОЗІЯ.

Чин ОО. Студитів — це наша найстарша чернеча організація, якої початком є києво-печерська Лавра. Чернечі правила, що їх установив св. Теодор Студит і які практикували в царгородському монастирі Студіоні, застосував на Україні св. Теодозій Печерський коло 1070 р. за ословіння великого київського князя Ізяслава, що в 1075 р. приняв із рук папи Григорія VII королівську корону. (Чин ОО. Василіян увів у життя на Україні митрополит Велямин Рутський щойно 1617 р. по Берестейській унії). Не від речі буде тут пригадати, що св. Теодозій в противлежности до св. Антонія Печерського, підтримував разом зі своїми однодумцями кн. Ізяслава в його змаганнях звязати тісно нашу київську митрополію по смерти Ярослава Мудрого з Римом.

ВІДНОВА МОНАШОГО ЧИНУ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ В ГАЛИЧИНІ.

Обновив цей історичний наш національно питомий чин ОО. Студитів митрополит Шептицький. Ще як ігумен монастиря ОО. Василіян у Кристинополі охопив в 1898 р. організаційно чернече згуртовання тих одиниць, що бажали проводити життя не тільки на молитві, але й на фізичній праці. Друге таке обєднання завязалося в Олеську в 1899 р. З цих двох гнізд утворив опісля Митрополит чин ОО. Студитів. Його затвердив в 1906 р. епископат гр.-катол. галицької провінції: Митрополит Андрей та Преосв. Чехович і Хомишин. На чолі цього чина станув о. Ігумен Климент Шептицький та проводить ним по сьогоднішній день. Першими монастирями до світової війни була лавра у Скнилові біля

ЙОСАФАТ НАЗАР. 3

Як промовила Греція до української душі.

Хоч почування й ілюзії відривають авторові думки від буденщини, а деколи навіть узагалі від дійсности, то всеж його практичній вдачі противна пасивна мрійливість і тому завертає — після хвилини забуття — його душа до дійсного думання: і ось при огляданні приходить до слова третій первень переживань — рефлексія. Свіжа і сторожка свідомість не дозволяє глядачеві вдоволятись формами грецького життя, але спонукує його пристосовувати до тих форм — форму теперішнього нашого життя; на тлі цього порівнювання йдуть глибокі, [illegible] і недовгі, міркування про великі справи життя, про цінноші світовідчувань і світоглядів, про споконвічні питання й вічні загадки, про [illegible] грецької душі, про звязок між грецькою [illegible] і мистецтвом, про невгавну творчість людського духа, про наш лиховісний „поступ", про щастя і правду життя

Ті переживання вважає автор вельми важливою для глядача справою. Не має тут ваги [illegible] чистої емоції, задовілля. Вартість переживань перше в тому, що вони поширюють інтелектуальні обрії. І так аж оглядини старогрецьких памяток на місцях дають змогу зрозуміти багато явищ старої грецької культури: [illegible] трагедії, реалізм Іліяди, змисл грецького [illegible], грецьку релігію; пояснюють причини [illegible] фактів, як от племінної ненависти Спарти до месинців, Кориниту до Атен; аж після [illegible] Греції прийшло авторові ясне зрозуміння не тільки всього старогрецького життя, але й нашої теперішности. Особливе в Мікинах відчув він, каже, ріжницю між абстракційним, теоретичним знанням і живою картиною та переживанням. У рефлексійних заввагах про природу відзначує автор її вплив на нашу самосвідомість; нпр дельфійський краєвид дав йому відчути марноту людських діл, нікчемність чоловіка і вартість покори перед Божою всесилою. А друге, куди важніше, то моральне значіння переживань і усім їм, чи це оглядини руїн, чи уявлювання трагедії, чи спогади з історії й мітольогії, чи оглядання рукотворної краси в різьбі та архітектурі, чи нерукотворної в природних явищах, усьому тому признає автор силу перетворювати душу, очищувати її з земного натрусу, визволяти з матеріялізму, підіймати у вищий світ краси та ідеалу, досконалити людину. Тож не для чванства ні не для легкої розваги піддається автор тим почуванням, ілюзіям і уявлінням; снує міркування не для того, щоб блиснути вченою, мудрою чи дотепною балачкою, але віддається переживанням із потреби душі, для самовиховання. Переживати Грецію, каже на одному місці, це значить розвивати в собі повну людину, згармонізовану, з усіми силами в ній зрівноваженими, що не шукалаб краси в абстракції, в мистецтві для самої освіти, але в самому житті.

Проф. Посацький подорожував по Греції не як учений специяліст, з цікавости або з любови до мармуру, до мистецтва, але з любови до тих людей, що творили це мистецтво; йшов туди, як душевно спрагнена людина, що шукає життєвої правди й тайни в тих людей, що віджили її: вони, правда загинули, але зачарували тайну свого життя у твердий мармур, у своє мистецтво; а потрапить викликати її звідтіля той, хто дивиться на той камінь очима духа й відчуває серцем те, що скрите в ньому. Оця авторова настанова до старогрецьких памяток визначила зміст і характер його опису: це, як каже автор, ані наукова розвідка для фільольоґів, ані докладний опис природи, ані спомини: автор переказує тільки враження спокійної людини, яка в погоні за красою життя і його відвічною тайною зайшла теж до Греції, захотіла вслухатися в замерле життя і зрозуміти мову, якою промовляють до нас ізпоза гробу через свої памятки старовинні греки.

В останнім розділі своєї книжки збирає автор висліди оглядин, призадумується над змістом життя, старогрецького і кожночасного. Той зміст показують йому давні греки своїми камінними памятниками так: „Не придбати щось, щоб цим задовольнятись, але невпинно боротись — ось наше і ваше призначення". Окрім того промовляє до мандрівника найвеличавіша памятка по стародавніх греках — атенський Акрополь: що правдива краса — це гармонія й міра.

Зібравши всю мандрівку проф. Посацького — нехай буде мені вільно послужитися ось-такою ніби-притчею: „Жили колись велитні думки та мистці життя. Вони знали, що мусять минутись, як минається на світі все. І не жалували величних здобутків багатовікової праці свого великого духа, і з прихильности до тих людей, що мали прийти після них, задумали зберегти ті свої здобутки від руїнницької сили часу та людського варварства — закували своє життя у твердий камінь. І коли минули роки варварства, тоді почали приходити до тих їхніх памяток цікаві мандрівники і приглядались

Львова і монастир в Босні на Камяниці біля Старої Дубрави. Перший з них спалили московські війська в часі світової війни, другий зліквідовано в 1924 р. внаслідок неприхильних відносин, що зайшли на терені Югославії.

ЛЬВІВСЬКИЙ СТУДІОН ОО. СТУДИТІВ.

Чин ОО. Студитів після 40-літньої розбудови закінчує саме тепер свою організацію на верхах. У Львові при вул. Петра Скарги звертає на себе увагу нова велика будівля, що притикає до новозбудованого шпиталю „Народньої Лічниці". Це велика модерно уладжена бібліотека, архів та наукові робітні Студіону чина ОО. Студитів. Бібліотека, завдяки великим матеріяльним вкладам Митрополита Андрея, начислює понад 25.000 томів між ін. рідких і дуже цінних „візантиніка", яких не має ні одна бібліотека в Европі, за винятком може Ватикану. В цьому самому будинку приладжене також приміщення для курсантів богословії та тих кандидатів — своїх і чужих — на спеціялістів, що схочуть віддатися окремим студіям східньої церкви. Цей будинок получений коридором на першому поверсі з будинком-оселею ОО. Студитів (давніша дяківська школа), в якій находиться каплиця з прегарним іконостасом византійського стилю, що його придбав як інші сакралія Митрополит Андрей в Москві за допомогою б. гр.-катол. екзарха о. Фйодорова. Саму каплицю розмалював проф. Художнього Інституту в Києві, творець нововизантійської школи артист-маляр Михайло Бойчук. В цих будинках крім Студіону буде відкрита також іконописна школа. Нема двох думок, що ця нова наукова інституція ОО. Студитів причиниться до поглиблення унійних студій не тільки серед наших, але й чужих учених. Вартість цієї інституції сягає до чверть міліона золотих, не враховуючи сюди вартости бібліотеки й архіву.

Один закон і дві практики.

Відповідь уряду на інтерпеляцію пос. д-ра Ст. Барана в справі конфіскати календаря „Криниця" на 1938. р.

Видавнича Спілка „Діло" у Львові видала у вересні 1937. р. великий календар під наголовком „Український Загальний Календар Криниця на 1938. рік, річник IV", що перейшов цензуру у Львові, розійшовся свобідно у тисячах примірників і досі на терені Галичини є у вільному обігу. Ані поліція, ні городське староство, ні прокуратура, ні суд у Львові згаданого календаря не сконфіскували, не знайшовши у його змісті нічого, що колідувало би з карним законом.

Пять місяців розходився цей календар без ніяких перешкод і на Волині. Щойно 11-го лютого 1938. р. повітовий староста в Луцьку рішенням з 11/2 1938 до ч. Д. 8/38 сконфіскував цей календар, а окружний суд в Луцьку на внесок прокуратора при окружному суді в Луцьку постановою з 15-го лютого 1938. р. до ч. Пр. 5/38 цю конфіскату в шести уступах затвердив, відхиляючи конфіскату тільки в одному уступі. Видавцеві — себто Спілці „Діло" доручили судову постанову про конфіскату згаданого календаря з наведенням сконфіскованих уступів, але без подання мотивів і кваліфікації проступку, що має міститися у сконфіскованих уступах.

У справі цієї конфіскати посол д-р Степан Баран зголосив у соймі інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ і міністра справедливости, запитуючи їх, чому в судовій постанові, яку доручили видавцеві, не подано карної кваліфікації і мотивації (так воно справді було) та чому є інша цензурна і конфіскаційна практика дотично українських друків у Галичині, та інша на Волині і чому український друк, що появляється леґально у Львові і тут цензурований та несконфіскований, часто по довшому часі підпадає конфіскаті на Волині, хоч карна кваліфікація повинна бути одна в цілій Польщі з огляду на один карний закон.

На цю інтерпеляцію дістав тепер пос. д-р Ст. Баран відповідь міністра внутрішніх справ у порозумінні з міністром справедливости, в якій сказано, що заміти інтерпеляції вести..., а саме:

1) У судовій конфіскаційній постанові наведено карну кваліфікацію і мотиви (як ви... згадали, що у відписі цієї постанови, доруч...ім видавцеві, того всього якраз не було). І відповіді сказано, що суд — як виходить з ... сту його постанови, — доглянувся в уступ... яких конфіскату затвердив, знамен проступ... зі ст. 96 к. к., бо ці уступи підбурюють україн...ське населення проти польського населення ... польської держави. Крім цього суд ствердив, що у занятих уступах подано неточно ста...стичні дані щодо числа населення, як теж ...ричні дані у фальшивому насвітленні. З ... випливає, що заміт інтерпелянта, буцім... ма узасаднення постанови суду, несслушний, ... суд свою постанову умотивував як слід.

На запит інтерпелянта посла д-ра Ст. Бара... на щодо причин конфіскаційної політики, ... пристосовують на Волині при веденні над... над пресою, міністр Складковський ... своїй відповіді, що влада загальної адміністра...ції оцінює розповсюджувані там друки ... довсім під кутом погляду місцевих умов ... потреб, так само, як відповідна влада ро... це на інших просторах держави. Пристосо...вання цієї засади спричинює, що друки ... нпр. у Львові, як у наведеному в інтерпеля... випадку, і не сконфісковані там з уваги на ... цеві умовини, зі становища умовин і потреб ... Волині треба неодноразово конфіскувати.

Тільки каже відповідь уряду. До ... рактеристичної інтерпретації повернемо ... в окремій статті.

ТУРЕЧЧИНА ПОСЯГАЄ ПО СИРІЮ І ПАЛЕСТИНУ.

Публіцист Амін Сайд, один з ... знавців арабських справ, оголосив в ... му щоденнику „Аль Мукатам" статтю ... вороті зі Сирії, в якій стверджує, що ... ведуть енерґійну акцію між арабами в Сирії ... редком якої є тепер місто Алеппо. Французька влада намагається цій акції протиділати ... му в останньому часі перевела численні ... тування та конфіскати. На основі розмов ... бами автор дійшов до переконання, що ... арабів воліло би панування турків ... ної влади европейських держав. Турецькі ... ськові не скривають своїх протимандатних ... строїв і бажання відограти ролю ... цілої Сирії і Палестини.

—o—

По широкому світі.

— **Відомий англійський 79-літній ...** бері виїзджає в понеділок до Букарешту, ... решту, Софії і Білгороду, щоб ... мови з державними мужами у справі ... ня миру.

— **Рада міністрів в Югославії** ... хання пос. Мілана Петковича у справі ... на створення нової партії п. н. „... народній рух".

— Бельгійський король Леопольд ... офіційну візиту в Гаві 21. листопада ...

ім, і дивувались. І прийшов також до них у наші дні із знаної їм землі Скитії, мрячної й холодної, дослідник життя й любець краси з ясним умом і гарячим серцем і силою своєї уяви оживив їх з холодних каменів. І вставали старосвітські люди й ворухнулось завмерле життя, ожило й поплило, як тисячі років тому, в ріжних своїх проявах. І заговорила Греція до скита-українця, новітнього Анахарзиса. І бачивши його ентузіязм для себе, розкрила перед очима його душі свою душу з усіма думами, почуваннями, бажаннями, показала свої зусилля, труди й дозвілля, радощі та смутки, тугу та вдовілля, великі задуми та чини і маленькі щоденні турботи, всі тайноші свого земського життя. А він, новітній скит, український скиталець, приняв ту їхню сповідь у свою душу, щоб занести все те у свій невеселий край і розказати своїм мало веселим одноземцям".

Так повстала книжка про Грецію.

Пощо нам такої книжки в теперішній час механізації духа, американського стилю й темпа життя, „річевого" відношення до справ — без чуття й сентиментальности? — питається сам автор. І подає на своє оправдання, що саме з уваги на цей контраст рішився пустити її в світ, бо в час матеріялізму і суворої річевости відчуває кожен потребу заспокоїти вищі бажання духа й хоче з того грубого земного матеріялізму піднятися у якийсь вищий світ, у світ ідеї і вічної краси, коли не хоче взагалі втратити надії та віри у велич людського духа. „Цю книжку, каже, зродила туга за досконалішим, чистішим, шляхотнішим життям. Нехай же вона буде і для інших хвилиною відпочинку по невпинній бездушній біганині за користю, хвилиною зосередження і застанови над собою, нехай перенесе читача із сірої буденщини і щоденних турбот у світ ідеальних людських змагань за вічну красу".

Так оправдує автор видання своєї книжки. І ми згоджуємося з ним на тому з тим, що потрібна вона особливо нашій молоді. І можна сподіватися, що вона найде дорогу до молодих душ завдяки своїм прикметам і збудить, думаю, в них бажання познайомитися ближче з давньою грецькою культурою, найпаче тепер, коли після скасування клясичної гімназії буде вона менше доступна молоді та й менше — противна, бо не буде предметом офіціяльної науки в такій формі, як раніше. А така книжка може стати молодим людям у пригоді в змаганні з тим лихом наших днів, що завзялось підірвати основи християнської моралі, з культом анархії в душі, тієї первісної стихії, що проривається наверх у розперезаній поведінці і напосілась головно на молодь.

Глянувши зверха на книжку може буде вам дивне, чого вона така обемиста. Не одна тому причина. Найперше у ній незвичайний при археольогічних справах підхід до предмету: це не тільки опис місць, памяток та їх історії, але також історія переживань мандрівника. Ця подорож обвиляла авторові нові життєві правди, а тепове, що відкрилось йому, потрібувало основного пояснювання. Крім того — у книжці велика кількість фактів із грецької старовини, попробиць із дослідів над нею і багато досвіду, придбаного у попередніх мандрівках. Це книжка для широкого кола читачів, а цей момент рішає про форму викладу: він спокійний, непоквапний, мова природна і нескучна.

(Далі буде).

Від Буга до Ікви.

(Враження з мандрівки).

ЗА БУГОМ...

Був гарячий липневий ранок, як ми знищеним, діравим поромом переправились на східній беріг Буга, залишаючи за собою Холмщину.

Заповідався прозоро-погідний день без тіня хмарки на небі, вимріяний час для мандрівників, але ми ніяк не могли отрястися з настрою, що заволодів нами на тім боці ріки... А день був направду гарний. Від Буга несло вогкою прохододою і злегка хиталися квітки на надбережній луці. Стежка вигиналася закрутами, зникала в лозах, то знову вилискувала білою стяжкою в траві. Треба було приспішити ходи й ми ще раз кинули позад себе прощальний погляд.

На обрії проти сонця чепурилися дімки малого надбузького містечка. Сонце припікає щораз ліпше. Виходимо на пільну дорогу. По обох боках поміж спілим збіжжям похилені постаті женців. Віддаль не дозволяє нам навязати довшої розмови, треба обмежовуватися тільки до короткого: „Помагай Біг!" А побалакати страх кортить, бо це-ж наша перша зустріч з волинськими селянами. Одначе наше бажання сповняється аж по кількох кільометрах дороги. На крайньому загоні жне чоловік з жінкою, між снопами бавиться біляведька дівчинка. Здоровкаємося.Селянин розпростовує спину й обкидує нас зацікавленим зором. Кілька вступних питань, „відки", „куда", спостереження про врожай, аж нараз увічливе обличчя хазяїна захмарюється...

Розмова вривається. Стоїмо мовчки напроти себе. Під вагою думок дядько понурює голову, права рука з серпом безвладно звисає вліз, лівою втирає рясний піт. Не перериваємо задуми. Дядько зісуває капелюх на потилицю, ще раз пильно висушує чоло рукавом сорочки... Більше слів не знаходить. Мовчки стискає серп у долоні й повагом обертається продовжувати перерване діло. Зітхає журливо жінка й теж схиляється над стернею. Тільки голубі оченята білявої донечки всміхаються до нас безжурно зоміж снопів.

Не балакучий наш дядько, але тим краще розуміємо його.

До села вже кілька кроків. З полегшою зідхаємо, бо при першій хаті спостерігаємо дашок криниці. Швидко крутиться корба й за хвилину з плюскотом ударяє відро в глибінь бетонів. Нема більшої насолоди для мандрівника, як прохододити засохлі губи свіжою водою! У першому захваті не запримічуємо, що недалеко під вишнями сивоволоса бабуся.

— Добридень, бабусю! Чи можна напитися води?

— Доброго здоровля! Пийте здорові! Води не брак.

Бабуся вже немічна й хоч жива,сидить у хаті. Балакати любить... Залишаємо самітну бабусю в молитвах і поспішаємо дальше, бо не пройшли ще й половини визначеної дороги.

Поперечними стежками виходимо в поле. На нивах знов женці. Часом пристаємо на розмову. Мусимо відповідати на низку питань.. нераз нелегко відповісти. Відходимо.

НА ВОЛИНСЬКИХ ХУТОРАХ ТИША.

Тут життя пливе звичайним руслом, ніщо не скаламучує спокою. Все під знаком жнив. Досіали жита, вилягла під вагою дорідного зерна золота пшениця, наїжив збілілий вус ячмінь. Не поскупила цього року в плодах щедра волинська земля. Солома як пруття, а колос важкий, „в чотири вугли", ущерть наповнений зерном. Не бракне праці нікому, ніхто не стоятиме з заложеними руками.

Ідемо повз пусті, мов вимерлі оселі. Хати, заховавшись у густі сади, дрімають у холодних затінках і ніякий звук не непокоїть їх затишшя. День притьмився жарою полудня і знеможено простягся під вогняними дотиками сонця. Не можемо опертися спокусі хоч хвилину припочити у смарагдовій тіні вишневої гущі. Пурхають сполохані горобці, ліниво лає заспаний собака. Ніхто нас не стрічає, ніхто не цікавиться перехожими мандрівниками. Розпростовуємо ноги й піддаємося безсилій знемозі. Довкола тиша. Навіть вітер стримав віддих, тільки між листками бренить якась заблукана муха. Зза вугла хати висовуються білі котики й фамілярно лащаться до наших наплечників. Догадливі хитруни! Рожеві носики вміють прослідити терен — мусимо ділитися своїми припасами. Решту доїдають кури, підбадьорені сміливістю малих котиків.

„МИ ПРАВОСЛАВНІ..."

Можемо відійти, бо ніщо більше не спинює тут нашої уваги.

Але багато не пройшли. Конче треба перечекати, аж утихомириться хоч трохи нестримна повінь соняшного жару. Це не було вже те життєдайне, соняшне тепло, яке до тепер так радісно приймала кожна клітина нашого тіла. Це був справжній вогняний шал, що солоним потом заливав очі та з землі випивав останню краплю вогкости.

Вирішаємо роздобути якоїсь їжі й пообідати хоч спізненою порою. Не відразу нам це вдається і щойно на хуторі, осторонь дороги, застаємо хазяйку. Огрядна, але жива й балакуча. У льняній сорочці й у старій, волинській запасці, що своїми цеглясто-червоними красками нагадує нам гуцульську фоту. Стрінути на Волині якісь зразки давньої ноші — це рідкість, бо тут ще скоріш і в далеко більших розмірах, як у Галичині, розпаношилася міська тандита. Хазяйка доношує до роботи стару запаску, як безвартісну, немодну річ.

— Кислого молока? Заходьте в хату. Піду пошукати, може ще найдеться. Тепер тяжко на молоко, бо робітників маємо та й самим треба. Заходьте, заходьте!

— Ех, ти, непотрібе! Залишив би хоч на часок цього ровера, а то стриму тобі нема! — скрикує нагло серед розмови на кільканацятьлітнього підростка, що вслід за нами під'їжджає під хату на новенькому ровері. Увесь зачервонілий, задиханий, сорочка з вишитим коміром, мокра на плечах.

— Забаг ровера й не було ради — мусіла купити, а оце тепер без памяти й міри їздить, здоровля до решти збавить. І завелося тепер з тими роверами. Ну, нехай парубки, а то й дівчата голови потратили, чудасія та й годі! Чи бачив хто коли таке?

Голос хазяйки крикливий, але невміло маскує властиве почування, що ним повне материнське серце.

— У нас всі вміють їздити. 360 роверів у селі — хвалиться „парубок" і любовно стирає порох із педалів.

Хазяйка виносить із комори череватий гладущик і запрошує до стола. З ледви стриманою цікавістю обкидує нас від стіп до голови, врешті не витримує:

— Ви либонь здалека, нетутешні?

— О-о-о, здалека!

— Відразу пізнала, що не наші. Так по всім та й по мові.

— Як то не наші? А якоюж мовою ми говоримо?

— Не так як ми, хоч ніби й так, трохи з австріяцька затягаєте. Либонь з Ґаліції.

— Ваша правда, з Галичини.

— Чиж не кажу, що австріяки! — радіє з своєї догадливости хазяйка.

— А ви хто, коли ми „австріяки"?

— Ми православні! — з переконанням стверджує жінка, а потім для більшої ясности додає:

— Ну да, руські, православні.

Заводимо з хазяйкою „фільольогічну" дискусію, але по хвилині бачимо, що не йде.

— Ви письменні, хазяйко?

— Та куди! Ніхто не посилав до школи.

— А ваш чоловік?

— Письменний, але теж не дуже.

Наша дискусія не могла тішитися надто великими успіхами...

Це було на початку нашої мандрівки, тому ми були раді, що із слів хазяйки не мусимо робити загального висновку, тим більше, що їх так легко було зачислити на карб хазяйчиної неграмотности.

Але, на жаль, наша хазяйка не була відокремленим явищем: православними називали себе старші й молодші господарі, парубки й дівчата, шкільні діти. Тоді часто химерною асоціяцією думок пригадувалися слова хлопчика з ровером: „У нас усі їздять, у нас 360 роверів у селі".

На волинському селі непомірно росте коловий рух, бо волинське село хоче придбати собі хоч частину технічних здобутків, щоб не розгубитися в головокружному темпі нашої доби. Волинська людність хоче до чиста зрівнятися ношею з мешканцями міста. Відпливають цілі ріки золотого пшеничного зерна в заміну за делікатні черевички, шовкові сукні, барвисті краватки. А одночасно з тим на затишних хуторах нерідко ще покутує перестарілий спосіб думання, який панував тут ще за часів покійного „батюшки" царя.

Де шукати причин цього?

З. Савич.

(Продовження буде).

За океаном.

ПОСВЯЧЕННЯ ВІДНОВЛЕНИХ БУДИНКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ У СТЕМФОРДІ.

В липні ц. р. відбулося торжественне посвячення відреставрованих будинків української Вищої Школи під покровом св. Василія Великого у Стемфорді. На спеціяльні запросини явилось багато гостей, місцевих і з околиці, між ними довколичне українське та ірляндське духовенство.

Молебен в намірені школи відправив Преосвящ. Константин в асисті сусідніх українських священників, при чому співав знаменито вишколений церковний хор з Ансонії. Чужі гості з захопленням прислухувалися богослуженню нашого обряду та висказували потім своє признання.

Після молебня Владика виголосив проповідь про єдність Вселенської Католицької Церкви та про її велике значіння під теперішню пору безвірства. Після того промовляв о. Ґлізен, парох ірляндської церкви Пречистої Діви Марії на передмісті Стемфорду, який виголосив своє признання для праці української школи, що виховує дітей у правдивому релігійному дусі.

Молебен закінчився многоліттям Святішому Вітцеві, Митрополитові Кир Андреєві, Преосв. Константинові, хорові, гостям і цілому українському народові.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ДЕНЬ В ПІВНІЧНІЙ ДАКОТІ.

День 4-го липня ц. р. — це був Український Католицький День в українських громадах: Україна, Горгам, та Вилтон у північній Дакоті. У цей день, на який припадає теж американське національне свято, прибув до України (таку офіційну назву має ця громада) Преосвященний Константин. Зійшлося багато народу з цілої північної Дакоти, з Монтани, Миннесоти і навіть з Канади. Нарід від раннього ранку до пізної ночі сотнями сповідався та причащався. У святі взяла участь молодь з української школи у прекрасних українських одягах.

Преосвященний Константин відправив Архиєрейську Службу Божу в сослуженні місцевого пароха о. Борси і о. Володимира Білин-

ського, пароха з Міннеаполіс. Співав місцевий хор. Владика виголосив зворушливу проповідь.

Після Служби Божої відбувся спільний обід, у якому взяло участь тільки осіб, що саля під церквою показалася замала і треба було кілька разів змінити накривала, щоб усіх угостити.

По обіді відбулися на естраді під відкритим небом продукції дітей з Рідної Школи. Діти виконували гарні вправи і деклямували чудовою, чистою українською мовою. Це заслуга Сестер Служебниць. Після дитячих виступів співав мішаний хор під орудою о. Борси. Пісня „Живи Україно" — викликала велике враження. Свято закінчили гимни американський та український.

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ФІЛЬМУ „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ".

Нюйорський щоденник „Ню-Йорк Геральд Трібюн" у числі з 25-го липня ц. р. вмістив довший опис праці при фільмуванні оперетки „Запорожець за Дунаєм" у студії Василя Авраменка в Нютон. Редакція часопису додала до цього опису 5 світлин, на яких є між іншими: оперовий співак Михайло Швець в ролі Карася, оперова співачка Марія Сокіл в ролі Одарки й українське село з церквою і хатами.

Фільму висвітлюють на 800-акровій фармі католицького монастиря Малої Квітки ОО. Бенедиктинів у Нютон.

ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ЗАКАРПАТТЯ І ДО ВАТИКАНУ.

Головне зібрання запомогової організації закарпатських українців „Соединения" в Гомстед (Пенсильванія) вирішило вислати делеґацію на Закарпаття і до Риму в справі замирення у церковній ділянці закарпатських українців в Америці. Для цього вибрали окремий комітет, до якого увійшли: Іван Секерак, головний предсідник „Соединения", Юрій Ферріо, правний дорадник організації і д-р Петро Жидик, адвокат.

Делеґація має на Закарпатті порадитися з єпископами, а потім поїхати до Ватикану і просити, щоб скасували постанову про целібат.

Те саме головне зібрання „Соединения" звільнило о. Петра Молчані з уряду духовного управителя своєї організації. Причина така, що о. Молчані відступив від греко-католицької дієцезії і пристав до незалежних.

Латаниною життя не задовольнити:

Про нові видання українських підручників для народніх шкіл.

В учительських колах дістаємо ці міркування, які йдуть на рахунок Автора. — Ред.

По світовій війні повстало чимало нових держав з новим політичним уладом, на авансцену політичного життя виступили проскрибовані дотепер народи, між людством стали поширюватися нові світогляди й ідеали, розрісся до небувалих розмірів буйний націоналізм у ріжних формах, людьми заволоділи нові ідеї, почуття та прямування. Словом, народився новий людський світ з новою соціяльно-політичною, культурною та емоціональною структурою.

Школа й виховання не могли залишатися байдужими до тих великих перемін, застигнути в старих формах і змісті дотеперішньої своєї праці в той час, коли твориться направду нове життя з новими політичними, соціяльними і культурними вартостями. Школа, виховання й освіта — це по своїй найглибшій природі динаміка. Школа й виховання має підготовляти практично молоді поколіния людей до нових суспільних завдань та обовязків.

У своїй практичній виховній праці мусіла вона оглянутися за новими дидактичними засобами та методами. Серед цих засобів випробований дотепер старий — шкільна книжка, шкільний підручник — займає та мабуть ще довго займатиме перше й найважніше місце. Тому то педагоги й виховники всіх народів і держав у цілому світі кинулися гарячково до поліпшування шкільних підручників під оглядом форми та змісту. Рік-річно появляються все нові й нові шкільні підручники, беручи річ теоретично, все кращі та кращі. Появляються так часто, що стають навіть непосильним економічним тягарем для широких кол батьків. Але ніхто голосно не нарікає на цю повінь книжкових новин, бо, крім еґоїстично-зарібкових намірів авторів та видавців, хочеться вірити в добру волю педагогів і виховників — послужити розиткові культури й освіти народу. Дякуючи цим зусиллям педагогів і виховників, щезли вже довоєнні старі підручники зі всіх шкіл.

Так воно діється в усьому майже світі. В нас, як звичайно, діється все навпаки! Не можна сказати, щоб українському народові не треба було нового виховання, нової школи та нової в ній книжки. Треба! Тільки-ж ця „нова" книжка серед нинішніх обставин і своєю формою і своїм змістом не може бути в братерській згоді з новим життям, з ідеалами, емоціями та змаганнями українського народу. Треба робити так, щоб вовк був ситий і коза ціла. Треба подбати про те, щоб для української школи, для українських дітей і молоді були „нові" книжки, але не нові духом і змістом виховання! І це робиться. Робиться пляново, свідомо й обдумано.

Монополь на продукцію шкільних книжок і потрібної дидактично-методичної та виховної літератури має в Польщі Державне Видавництво Шкільних Книжок у Львові. В справах українських шкільних книжок має воно рішальний та невідкличний голос. Хоча найвища апробата всіх шкільних підручників і видань належить формально до Міністерства Освіти, то в справах українських шкільних підручників Кураторія Л. Ш. О. та Державне Видавництво у Львові мають свій безапеляційний вплив. Їх погляди та воля святі й непорушні в тих справах; тут користуються вони повною автономією.

Користаючи з цієї своєї автономії, випускає Державне Видавництво все „нові" й „нові" українські шкільні підручники. А продукує їх так хитро, мудро та „педагогічно", що спеціяльно українські діти в народніх школах учаться по нинішній день і дальше вчитимуться з підручників зперед добрих 50 літ. У нові міхи наливається старе, давно вже перефермментоване вино. Як виглядає продукція українських шкільних підручників сучасного й довоєнного Державного Видавництва Шкільних Книжок, це бачили ми недавно на Першій Українській Педагогічній Виставі. Серед моря педагогічних, дидактичних, методичних і виховних видань, надбаних власними матеріяльними засобами незаможних українських видавництв, задемонструвало Державне Видавництво свій видавничий дорібок для українських дітей і молоді народніх і середніх шкіл, аж на... одному невеличкому столику! На цьому столику змістився ввесь видавничий дорібок Державного Видавництва шкільних підручників за повних майже 50 літ! Крім букварів не найшли ми ні одної майже новішої формою і змістом шкільної книжки для народньої школи.

„Нові" українські шкільні підручники для народніх шкіл випускає Державне Видавництво в той спосіб що зі старих підручників, які появилися вперше в 1894 році, викидає деякі уступи історичного змісту та вставляє на їх місце нові, нпр. про маршала Пілсудського, маршала Ридза Смігл ого, відродження Польщі і т. д.

Це називається: **нові підручники!** І фактично вони „нові", бо на новому папері, друкують їх новими черенками та навіть у новій друкарні, бо вже не в Ставропигійському Інституті, але в друкарні Наукового Товариства Шевченка.

Це чистий глум над розвитком новочасної педагогічної думки. В той час, коли український нарід опинився в зовсім нових умовинах національно-політичного, культурного й економічного життя, коли в усьому світі змінилися основні погляди на виховання — духово-інтелектуальне, етичне й фізичне — молоді, коли настав переворот у поглядах на вагу й завдання підручників у процесах шкільного навчання й виховання і відповідно до цього змінилися всюди шкільні підручники дидактичним змістом та ідеольогічною настановою, то наші діти мають виховуватися дальше на дидактичній і педагогічно-літературній саламасі зперед 50 літ! Читатимуть наші діти „твори" в „літературній" мові зперед півстоліття в той час, коли в нас зросла загально-виховна та спеціяльно виховна література, розвинулася жива, літературна всеукраїнська мова і в той сам час, знання літературної мови наших дітей має обмежитися до галицько-польського макаронізму та забутого вже всіми провінціоналізму. Нічого тут не поможе факт, що коректу мови і змісту „нових" підручників переводять заслужені педагоги-україністи та добрі мовознавці.

Містерія Державного Видавництва Шкільних Книжок з „новими" українськими шкільними підручниками належить органічно до основної системи, що має на меті припинити розвиток нашої національної свідомости, [illegible] розвиток нашої національної культури. Українська дитина в школі має бути відгороджена китайським муром від загальної національної культури, від актуальних справ життя всього українського народу.

Проти такої системи протестував і дальше протестуватиме український нарід. Міністерство Освіти повинно дотримати своєї обіцянки [illegible] професійним організаціям українського учительства („Взаїмній Помочі Українського Учительства" й „Учительській Громаді") в [illegible], що до опрацьовування й видавання шкільних українських підручників для народніх і середніх шкіл будуть допущені зорганізовані українські вчителі, педагоги та виховники. [illegible] нанням цієї справи український нарід не задовольниться.

Дрібна на перший погляд справа шкільних підручників мусить у нас найтися в [illegible] найважніших справ національної політики [illegible] літика і тільки послідовна національна [illegible] повинна покласти край глумові над [illegible] новочасної педагогічної думки, над [illegible] викривлюванням розвитку нашої національної культури й літературної мови на терені українськоі школи.

Страх перед осінними німецькими маневрами.

Французька преса широко розписується про підготову Німеччини до великих осінних маневрів. **„Парі Соар“ пише, що Німеччина покликала на маневри пів міліона резервістів і 15. вересня матиме під зброєю півтора міліона вояків.**

Деякі французькі публіцисти догадуються, що осінні маневри німецької армії будуть демонстрацією німецького уряду проти Чехословаччини і бажанням настрашити Францію та Англію. Тому французький уряд вважав за відповідне занятти становище супроти цих вісток з алярмом. Авас повідомляє, що дипльоматичні кола досі не мають таких точних вісток, як ті, що їх оголосила преса. Дійсно Париж поінформований про великі німецькі маневри, але вістки про частинну мобілізацію дещо пересадні.

Англійське міністерство війни оголосило спис місцевостей у Німеччині, до яких заборонений доступ старшинам і членам чужих збройних сил тому, що там виконують фортифікаційні праці. Міністерство візвало британських громадян, щоб перед виїздом до Німеччини виєднали собі посвідки, що не належать до правильної британської армії.

Важкі невдачі червоних в Еспанії.

Головна кватира ген. Франко повідомляє, що на відтинку Альбарасін червоні частини намагалися кількакратно передістатися поза позиції національних становищ під Сієра Фуентес, Ґвадаляру й над Тахом, одначе їх окружили. Дві дивізії розбиті до тла.

Над Ебром відбили численні протинаступи червоних. Як оповідають полонені одна лиш червона дивізія стратила поверх 4.000 убитих і ранених підчас останніх боїв.

На відтинку Сеґре ворог мав теж поважні втрати. До неволі дісталося 200 полонених, згинуло 400 червоних. Червоні намагалися передістатися через ріку, одначе багато їх витопили. Національні частини здобули 11 повозів.

На відтинку Естрамадури частини ґен. Франка пішли знову вперед та зайняли Кавецуелю, Сієра де Торуа і Сієра деля Скабрас і здобули багато военного матеріялу.

Підчас повітряного бою на відтинку Естрамадури зістрілено 11 червоні літаки. На відтинку Ебро зістрілено 8 ворожих літаків.

Повітряні ескадри ґен. Франко бомбардували муніційні склади в Барсельоні та військові

З польської преси.

Тяжво піднестись понад чуття ненависти..

Цікавий польський голос про підхід польського громадянства до української справи.

У **„Веку Новім“** (з 14 серпня ц. р.) появилася знову стаття про українську справу. Називається: „Дві перспективи. Українська проблема в нашій прилюдній опінії“. Автор її п. **н**(ехай) — відомий зі свого поважного й річевого підходу до української проблеми — відізвався цим разом на появу книжки З. Пеленського „Політика УНДО у світлі автономічної декларації ЦК УНДО“, що появилася цими днями у польській мові. Стверджуючи, що у своїй полемічній частині книжка може викликати неодно застереження, автор статті підкреслює правильність висловленої у книжці думки, що польська меншинна політика „не зуміла досі видістатися з круга внутрішньої боротьби на терен тієї конструкції, що з меншинної проблеми робить не Ахілеву пяту держави, але позитивний інструмент великої, великодержавницької акції“. Далі автор статті підкреслює погляд українців, що Польща могла би зробити з них могутній політичний атут у міжнародній грі, якби тільки хотіла й уміла, а могла би це зробити виконавши українські домагання; таким чином польська держава звязала би українців зі своєю державною рацією і могутність Польщі стала би питомим інтересом українців.

„Так вони кажуть. — замічує п. **н.** — Очевидно, можна на цю справу всяко дивитися, але сутнє у цій хвилині є те, що для польської опінії ціла ця проблема взагалі не істнує. Українська проблема в польській публіцистиці — це не синтеза тільки портрета у подробицях. Це нове скритовбивство ОУН, нелеґальні летючки, бійка на спортовому грищі, висипана ніччю могила в честь полеглих УГА, це — словом — з найбільш долішньої перспективи підглядане життя, безсумніву правдиве, але репрезентує воно тільки фраґмент дійсности“.

Автор стверджує, що є в польській публіцистиці і винятки, є часописи, що намагаються піднести українську проблему на вищий рівень, але вони не мають впливу на широкий загал, наприклад, вони відокремлені і самі приходять до переконання, що в теперішній атмосфері не можуть нічого зробити.

„Бо втерлося переконання, що українська проблема означає в нашому державному біляясі тільки відємну позицію, що інакше не може бути, що нема потреби, щоби було інакше. Навіщо-ж шукати далеких і важких розвязок для суто внутрішньої проблеми, з якою зрештою якось даємо собі раду? Навіщо перетворювати і комплікувати і тимбільше посилювати справу, коли примітивний інстинкт дораджує, щоб її просто ліквідувати. Навіщо реальними концесіями обдаровувати конечного противника, з яким тривка, в історичній скалі збудована співпраця є утопією або зайвою комбінацією?

„Безсумнівне одне: отой погляд, що замикає дорогу до іншої оцінки української проблеми, підпав би ревізії, якби наш загал глибше відчував і розумів вагу арґументу, що промовляє за ревізією. Цей арґумент — то Росія“.

На думку автора польське громадянство не доцінює московської небезпеки. Причина: щоденна польська преса, яка раз-у-раз пише про розклад, хаос, дезорґанізацію армії, невдоволення людности, нужду і руїну в СССР. Розуміється, що це впливає на погляд, що з такою Росією не треба рахуватися. Правда, теперішній, хоч дійсний стан, не пересуджує майбутнього. Але це вже належить до ділянки передбачування, а загал у своїх реакціях не вміє передбачувати.

„Дещо інакше виглядає справа в українському громадянстві. Якщо зміна основної настанови польської опінії до української проблеми вимагає великого зусилля і визволення з багатьох антаґонізмів, вимагає піднестися понад те, що актуально болить, дражнить і гнівить, то по українському боці оце переставлення у відношенні до Польщі чи не ще важче“.

Причина — міркує автор — та, що ненависть до Польщі була насущним хлібом цілої низки українських поколінь.

„Ця ненависть була спонукою у процесі національного відродження. Її тінь висить не тільки над політикою, але й над культурою і господарським розвитком. Ця ненависть є силою, яка активізує українські маси й оживлює їх так далеко, що нераз хотілосяб замітити, яке пусте та без усякого змісту було би життя багатьох українців, якби раптом їм забракло „польської теми“.

„А все-ж ці маси перед трьома роками перетравили гасло нормалізації, що пропаґувало польсько-українську співпрацю. Ці маси при виборах уладно голосували на послів-поляків. Ці маси не відвернулись від своїх парляментарних представників, коли вони складали урочисті заяви за могутньою Польщею і за силою її армії. Чому? Бо тут — інакше, як у польському громадянстві — російський арґумент має повний питомий тягар. Бо образ того, що діється в Києві і Харкові, образ немилосердної боротьби, що її видала Москва українському народові, промовив сильно до уяви українців у Польщі і придушуючи „польський комплекс“ казав їм шукати опори на одного природного союзника, яким тут могли би бути поляки.

„І в цьому періоді, періоді пронормалізаційної пропаганди, українська публіцистика зуміла піднятися на вищий рівень політичного думання. Підтримуючи сильно дуже дражливу й непопулярну справу, відкривала ширші перспективи, даючи у щоденних дозах те, що рискують тільки деякі польські періодики, які читає горстка інтелігентів.“

„Які успіхи осягнула“ ця українська публіцистика тією своєю пропаґандою? — питається автор. І те, що діється сьогодні в краю, насуває йому відповідь, що ціла та пропаганда — це втрачений труд, бо ситуація така, що навіть самі „нормалізатори“ нині з трудом боронять свого становища перед ударами противників.

Чому? — запитаємося у свою чергу.

Автор статті у „Веку“ говорить про те, що ненависть до Польщі була насущним хлібом цілої низки українських поколінь. Міг би те саме з неменшим правом, але в більшій мірі сказати про польські покоління. Історія напевно йому не заперечилаб. Навпаки, історія підтвердилаб, що отаких самоперемог українського народу, як ота у справі нормалізації, що її автор підкреслив, було багато більше. Але вони завжди йшли в нівець, бо польському громадянству завжди тяжко було піднестися понад ненависть.

—o—

Сторінка без політики.

Щоб оминути упокорення...

Пора хліборобських жнив повинна й нехліборобів навести на одну добру думку, а саме на потребу раціонально щадити. Річ у тому, що як розумний рільник по добрих жнивах звичайно віддає свій довг і відкладає щось на ощадність, бо це пора його матеріяльної спроможности, так і кожна людина взагалі повинна саме в часі своєї спроможности подумати про свої зобовязання і про ощадність. Кожний має пору своєї спроможности та не кожний використовує її як слід. Неодин витратить готівку на будьщо, пора „спромоги" минеться і тоді не має навіть на конечні потреби. Мусить іти занчуватися — а це прикра річ, получена завжди з меншим або більшим упокоренням. Навіть позичаючи у найліпшого друга, бентежишся і упокорюєшся, бо почуваєш до деякої міри свою нижчість у тій хвилині. А щож говорити про позички у лихварів! А тому всьому можна легко перешкодити. Треба тільки в „добрі часи" вміти відріжнити конечне від неконечного і не видавши гроша на зайву річ, заощадити його в ріднім банку. Тоді в крайній потребі візьмеш собі свій гріш з банку, поминаючи вже те, що правильна ощадність створить тобі пору тривалої спроможности, поможе правильно уложити свій буджет і раз на завжди усуне небезпеку нових клопотів та упокорень. Щадім же всі, хто може, і знаймо, що тільки ощадна людина не мусить ніколи простягати руки, ні за позичкою, ні за — милостинею... (Ш.)

—o—

Засідання парляменту під землею.

Очевидно, таке засідання ще не відбулося, але напевно відбудеться в майбутньому на випадок війни. Бо хоч на фронті гремітимуть гармати — посли будуть мусіти радити безупину над ріжними державними справами. А що ворожі летуни зовсім не будуть респектувати „миротворних" нарад ріжних політиків, і тому, що посли напевне не матимуть охоти виставляти себе на ворожі бомби, в Парижі під будинком палати послів почали саме вести праці над будовою великого сховища, в якому посли зможуть спокійно радити підчас наступу ворожих літаків на Париж.

Сховища будуть так уладжені, що засідання парляменту будуть відбуватися без ніяких перешкод під землею у великій салі засідань. Праці будуть вести у швидкім темпі підчас ферій парляменту, які тривають до кінця жовтня. Ці сховища будуть одним із найбільших того роду будівель в Европі.

Двійняк Наполеона.

Наполеон помер на острові св. Олени, дня 2. травня 1821. р. Цього історично ствердженого факту ніхто навіть не пробує оспорювати. Проте були часи, в яких кружляли поголоски, буцімто той, що помер на острові св. Олени — не був Наполеоном. Низка неясних, часто таємничих і просто неймовірних фантастичних вісток, які — здавалося — стояли зі собою в деякім звязку, давали початок тим поголоскам, врешті й леґенди про Наполеона. Італійська преса в новіших часах цікавиться тією справою, тому подаємо тут кілька таких поголосок, які малиб стверджувати, що Наполеон не помер на острові св. Олени.

У Вероні пропав оптик.

В січні 1823. р. отворив якийсь чужинець у Вероні на Віа Лянґа, нинішній Віа дель Конґрессо, крамницю з оптичним приладдям. Була це людина близько пядесятки, мала, кремезна постава, дуже подібна до Наполеона. Сусіди називали його в жарті „Бонапарте". Тоді той оптик дуже обурювався і відповідав гостро: „Називаюся Сільвіо Ляндрі!"

В червні 1823. р. прийшов той оптик до одного купця, з яким жив у приязни, і сказав:

— Відїзджаю в околиці Відня. Може мене вже, сусідо, більше не побачите. Коли мене не буде з поворотом по трьох місяцях, і ви не дістанете від мене ніякої вістки, то прошу переслати ось це дуже важне письмо королеві Франції. За ваш труд і за полагодження тієї справи дістанете щедру винагороду.

По тих словах віддав купцеві старанно опечатаний лист і відїхав. Минуло три місяці і тому купець, що не мав справді ніякої вістки від оптика, переслав залишений лист до Людвика XVIII.

Кілька місяців пізніше прибув до Верони високий французький урядовець поліції і виплатив купцеві суму 100.000 фр. під рішучим застереженням, щоб він про цю справу нікому не говорив. Аж на смертній постелі звірився веронець своєму синові у великій тайні:

— Думаю, що той оптик Ляндрі був цісарем Наполеоном.

Чоловік, що його застрілено у Шенбруні.

Хоч подана вгорі історія вже доволі таємна, то її підтверджує ще одна подія-траґедія, яка мала місце в Шенбруні у Відні в ночі 5. вересня 1823. р. Про цю таємну подію пише у своїх споминах під датою 5. вересня управитель замку Карло Фридрих Арнштайн ось що:

— Вчора вночі, якийсь незнаний чоловік пробував вдертися до замкового парку, хотів передістатися через мур. Сторожа вистрілила. Смертельно поцілений чоловік упав на землю. Конаючи сказав ті слова:

— Мій син... князь... король...

— А що помереший не мав при собі ніяких паперів, не можна було устійнити, ким він був. Одначе здавалося, що він був французом і то високого становища, бо французький уряд з великим поспіхом зажадав видачі його тіла.

Треба звернути увагу на дату:

Початок вересня 1823. Саме три місяці по виїзді оптика Сільвіо Ляндрі з Верони, який казав, що виїзджає в околиці Відня. Отже був це Наполеон, що шукав свого сина, князя Райхсштату! Більше як в два роки по своїй смерти на острові св. Олени!

Мимоволі можна схопитися за голову!

Франц Робод — „двійняк" Наполеона.

Але в ланцюзі тих поголосок приходить ще один випадок, що надає неймовірним речам всі прикмети можливости. Наполеон мусів мати свого двійняка. І мав його. Ним був Франц Робод, що походив з Балекурт над Мозелею. Він був вояком 3. полку вольтижерів і був на кілька літ молодший від Наполеона. Його незвичайна схожість до Наполеона дала йому в цілім полку назву „малого капраля". Робода звільнили в 1808. р. з війська наказом міністра поліції Фуше і приділили до служби, для особистих потреб цісаря, як його двійняка, окреслюючи ту його функцію словом „дубле". І він заступав Наполеона аж до його упадку в ріжних умовинах. Нічого дивного, що вкінці були такі, що твердили, буцімто він пішов за Наполеона на острів св. Олени і там приняв на себе всі терпіння свого володаря.

В 1816. р. на домагання париської поліції посадник родинного міста двійняка Наполеона Балекурт посвідчив, що Робод пропав без вістки. А в списі населення м. Балекурт можна найти пізнішу дописку при назвищі Робода: „Помер на острові св. Олени, дня 5. травня 1821. р."

Це, таке особливе й до деякої міри гротескове скермування всіх тих поодиноких фактів до якоїсь цілости, дало початок леґенді про смерть Наполеона, яка перед століттям так живо займала всі голови. Ясно, що ніякий історик, що тверезо думає, навіть на хвилину не бере під увагу всіх таких фантастичних комбінацій. Але в низці неймовірних історій, якими всеж таки просякла тут і там справжня історія, леґенда про двійняка Наполеона остане напевне одним із найцікавіших розділів.

При цій нагоді звернемо увагу на те, що французький письменник Октавій Обрі описав дуже докладно останні хвилини життя Наполеона у своєму творі п. н. „Наполеон та його епоха", особливо в томі, що носить заголовок „На острові св. Олени — Неволя Наполеона". Там так докладно представлено останні дні побуту Наполеона на вигнанні, хід його хороби, його заняття, листування, лектуру, його [illegible] ження та врешті його смерть і похорони, що не можна сумніватися в „автентичність" особи [illegible] ликого цісаря.

Але коли зважимо, яке враження викликала взагалі поява Наполеона на арені історії та відтак як ним люди довгий час цікавилися, навіть по його смерти, тоді не дивниця, що на тлі його історії повставали того роду леґенди, яку ми навели в цьому оповіданні. К.

—o—

Чи знаєте, що..

...більшість риб не пізнає барв, тому барвні пливаки, яких уживають при вудженні риби, не мають ніякого значіння.

...вулиці міста Ґоттаж Ґров у стейті Ореґон в Америці виложені матеріялом, який має в собі невеличкий процент золота.

...надмірне споживання цукру й солодких тісточок спричинює симптоми звані „авітамінозами", себто забурення, викликані недостачею вітамін.

...статистика американських лікарів каже, що на цукрицю хорує два рази більше жінок як мужчин.

...в Римі за часів Цезара зорганізовано першу правильну почту, яка уможливлювала комунікацію з середущою Африкою у 20-ох днях.

ХТО ВИНАЙШОВ ПАПІРОСКУ?

Мало хто з курців знає, хто й коли пре[illegible] зав папіроску, нині такий продукт, за яким [illegible] падає маса людей. Отже „винахідником" папіроски був собі простий єгипетський [illegible], що був у французькій службі. Він брав участь в облозі форту Сент Жан Акр у Палестині, який саме тоді облягав Наполеон. Нещастя, а може щастя хотіло, що єгипетський [illegible] збив свою глиняну люльку, якої, як пристрасний курець, не випускав з рота. Щоб заступити собі недостачу улюбленої люльки, він [illegible] тютюну до паперового ладунку, з якого [illegible] висипав стрільний порох. В той спосіб [illegible] 140 літ тому повстав прототип першої папіроски, без якої люди дуже часто нині не можуть обійтися.

ЯК ГОРОБЕЦЬ ДІСТАВСЯ ДО АМЕРИКИ?

Ще в році 1850. в Америці не було горобців. У тому часі великі шкоди в Америці [illegible] ли гусениці. Тоді американці пригадали [illegible] европейського жеруна-горобця, який [illegible] знаменито раду з гусеницями у старім краю. [illegible] 1850. р. управа бруклінського Інституту Хліборобства спровадила 8 пар горобців, [illegible] ни небавом змарніли й погинули. В 1852. р. спровадили більшу їх кількість і тоді горобці знаменито перезимували. Ця партія горобців-еміґрантів так там розмножилася, що [illegible] звідомлення Хліборобського Інституту [illegible] рить про них, як про нещастя. В тому [illegible] часі Філядельфія вислала спеціяльного [illegible] до Англії, який привіз 1000 пар горобців. [illegible] ниці щезли, але горобець там остався і [illegible] вився не гірше, як у Старім Краю.

—o—

ВЕСЕЛЕ

Дбайливі батьки.

— Вибачте, пане докторе, що ми вас [illegible] нагло покликали. Показалося, що [illegible] непотрібне.

— Таж ви, добродію, телефонували, [illegible] ваш синок проковтнув одноволотівку.

— Так, ми так спершу думали, [illegible] речисленні грошей жінка ствердила, [illegible] ла тільки 20-грошівка.

Виговорився.

Учитель: Я чув, що з тебе, Івасю, [illegible] будь вітрогон.

Івась: О, то ще нічого, але якби ви [illegible] почули, що про вас говорять мої батьки.

Вилічений.

— Якби я так нечайно захорувала і [illegible] ла, то що ти робив би, дорогенький?

— Не знаю, скарбе, хіба збожеволів би.

— Так? Але мабуть скоро потім [illegible] ся би?

— О, ні, моя дорогенька, так скоро [illegible] збожеволів би...

Проходом по Брюховичах.

(Репортаж).

Півстоліття — шмат часу, що виповняє неодно ненайкоротше життя людини. Стільки часу минуло, коли я востанне бачив Брюховичі, ще малим хлопчиком. Якось не довелося заглянути в цей бік, не було нагоди ані потреби туди їхати. Аж ось, перебуваючи кілька днів у Львові в ріжних справах, почув я пропозицію приятеля використати кілька вільних годин на прогульку з ним до тієї місцевости, що втішається щасливим положенням та природною красою, передумовами гарного процвітання. Цікаво булоб порівнати колишнє з сучасним, дарма, що 50 літ тому інша була сфера моїх зацікавлень, та й небагато, крім загального враження, залишилося споминів із так давно минулого часу! Всеж будилася надія дещо там на місці самому або з чужою допомогою пригадати собі.

Наша подорож випала в будень. Ми встигли ще до „варшавського" потягу, що відходить пів до осьмої рано, але потяг був жахливо переповнений. Приятель порадив їхати „спацерівкою", що відходить чверть години пізніше. „Спацерівка" була ще більш переповнена, та нам прийшлося таки нею їхати, бо в міжчасі варшавський віліхав. В мені віджили на мент спомини воєнних часів. Як тоді, так тут тепер люди виповнювали вщерть вози, стояли на плятформах, пообсідали ступні та з боєм добували місця, немов річ ішла про їх життя! Ані мови, щоб дістатися до середини. Вкінці побачив я один віз, чистий та гарний, трохи менше переповнений. Та товариш здержує мене: „Це не для нас, нам тут не вільно, кондуктор викине..." Довідуюся, що це віз для перекупнів. Таки ризикуємо: всіли, кондуктор не побачив, ідемо.

„Тут завжди такий рух і так тісно?"

„Ні! — каже товариш. — В суботу рух менший і тоді звичайно додають ще два-три вози. А як рух великий, то від „ґарнітуру" забирають бодай один віз...

Стоїмо при вікні, сперті на клунки, якими завалені лавки. Біля клунків сидять їх власники, по двох на кожній лавці. Сімнацять хвилин їзди минає швидко, потяг спиняється при рампі перед стацією, семафор замкнений. Користаємо з нагоди і вискакуємо з потягу, хоч кондуктор протестує. Але маємо щастя: потяг іде далі і нема коли морочити собі з нами голову.

„Семафор... — каже товариш. — Ти чув, як дзвонило в дорозі між Польською Рясною та Голоском? Ось поставили автомат коштом грубих тисячів. Псується мара щораз і направа коштує за кожний раз знову таки грошеня. Давніше тримали будника, брав щось тризціть золотих платні місячно, мала людина хліб. Тепер скасували. Кошти направи автомату досі вистачилиб мабуть на платню для нього на добрих кілька літ, не казати вже про відсотки від вложеного капіталу..."

Виходимо якраз напроти склепу „Кулка" ч. 2 (є їх вже в Брюховичах чотири). Біля склепу червона почтова скринька (тут, як і при кожному іншому склепику „Кулка"). Такий то щасливий „припадок", треба в чіпку вродитися! Над входовими дверима красується напис: „Спшедаж виробув алькогольових", а на таблиці ріжні оголошення. Одно друковане показують людям у склепі: звідомлення, що „Жураво" поширює свій засяг діяльности і від вересня вестиме продаж вугля. Дають дешево, по 38 зол. за тону та ще на 4 місячні рати. Досі єдиний склад вугля мав німець, без конкуренції. Рентовна ділянка торговлі лежала облогом аж до літа 1938. р.! Тепер вже „besetzt!"...

Вступаємо до склепу купити папіроски, а поправді з цікавости. Рух величезний, як у найбільших крамницях у Львові. Обслуга чемна і справна, самі молоденькі дівчата. Зараз поруч із „Кулком" друга крамниця у новій домівці. Власник, п. Коскевич, б. управитель „Кулка", син багатого селянина, людина з середньою освітою, побудував цю домівку два роки тому і робить „Кулкові" конкуренцію. Тут також рух, хоч менший, зрештою річ зрозуміла, бо не має ані трафіки ані алькоголю.

По другому боці „Кулка" ще один конкуренційний склеп. Заложив його також б. управитель „Кулка", хоч не у власній домівці. Цей має трафіку, інтерес мабуть іде, бо людей в склепі досить. А яких двацять кроків дальше ще один споживчий склеп, стара фірма Мандельброт, що на одному місці вже від десяток літ веде інтерес і розбагатів. Має свою стару і вірну клієнтелю всіх рас і віроісповідань, форсує кредитами. На торговиці біля „кулка" ще кілька поменших споживчих склепиків, крім одного мабуть сезонові три мясарні. Всім якось іде, доробляються маєтків, ставлять доми. **Всі купці поляки і жиди — ані одного українця.**

Ідучи головною Маршалківською вулицею яких пять хвилин у напрямку Голоска, зупиняємось при другій рампі. По другому боці залізничого шляху, де вже тягнуться т. зв. „Лончки", з великим розмахом розбудована, також в останніх роках, різня. Власник, кажуть неофіт, почав також з невеличким капіталом, приданим жінки. Сьогодні перший богач. Напроти його величавих будівель, по стороні Брюхович, в дуже корисному положенні, на сухому і високо положеному терені („Лончки" лежать на багні) бачимо посілість „Дністра". Величезна і гарна парцеля занедбана і незагосподарована, призначена на продаж. Плян парцеляції вже виготовлений, на великій таблиці виставлені ціни. Але сьогодні конюктура погана. У Брюховичах як не кожна, то мабуть що друга реальність на продаж. Передовсім випродаються жиди. Держали ціни як мога довго і пускають. Навіть один банк місяць тому продав великий обєкт, не діждавшись кращої конюктури і не рішаючись на дальші втрати. Бо і навіщо тратити ріврічно відсотки від замороженого капіталу? І ра-

дісно глядіти на цей український маєток, і сумно стає, що він є ще пустелею, яка моглаб стати копальнею золота і дати прожиток багатьом людям, тут, поміж виринаючими довкруги немаче зпід землі, майже без капіталів, лише працею рук і меткістю підприємця, прегарними маєтками сусідів. Ділюся моїми міркуваннями з товаришем. Цеж вимріяне місце на станиці для філій наших центральних господарських установ! Капітали є, безробітних безліч, яка перепона?

„Вони знають, що роблять — чую відповідь мого товариша — мають якісь свої пляни.

При цій нагоді довідуюся, що два роки підряд у сезоні „Маслосоюз" тримав тут свою крамницю, провадив навіть ресторан. Цього року її нема. Товариш пояснює, що цього року менший рух, жиди ніби бойкотують Брюховичі, бо в минулому році кількох жидів побила ендеки. Власники домівок, перекупці, взагалі вся людність, що жде літників як спасення душі, щоби „підреперувати" свої фінанси на цілий рік, не дуже з цього патріотизму рада. Ціни помешкань, що під весну стали гнати в гору, впали вмить нижче минулорічного рівня. До того прийшли ще нові порядки, що їх переводить нова „ґміна" та які дуже обмежують свободу літників, замикаючи їх в межах алей невеличкого парку. Справді невелика атракція.

Доходимо до другого „Кулка" під Голоском. Тут також рух великий. Жидівський склеп у сусідстві, що донедавна мав тут монополь на торговлю, вже ледви животіє. Кажуть, що один б. управитель „Кулка" хоче і тут відкрити конкуренційний інтерес. Вигляди великі.

Вертаємось кількадесять кроків, щоби бічною вуличкою пробратися на поля і тамтуди до центрів. Товариш звертає мою увагу на город, один з багатьох прегарних загосподарованих на промисловий лад. Власник, що помер торік, інжинір Пйотрович, закупив перед війною з ліцитації поля, щось по 40 чи 50 сотиків сяжень і присвятив ціле життя праці над тим городом. Сьогодні цей маєток дає гарний прожиток його дітям, синові і доньці. Та зрештою таких упромисловлених обєктів тут безліч. Ідемо милою вуличкою, де нас непривітно витає лайка собак. В новій, гарній віллі власник ексоціяліст держить мабуть псарню.

Полями добираємося до нового костела. Величава будівля. Напроти новий шкільний будинок. Мала повстати приватна ґімназія, комітет розпочав будову і чомусь праця припинилася. Дехто з членів комітету в міжчасі встиг уже видубувати власну домівку, а докінчити будинку ґімназії не довелось. Продали державі, що було, на вселюдну школу.

Довкруги великий майдан іде на парцеляцію. Волость дає на виплат по дешевій ціні. Село лишаємо на боці і лісом виходимо до славного парку. Тут справді пусто, людей майже не зустрічаєш. Хочемо перейти в ліс, оглянути славний яр, звідкіль розкидається прегарний краєвид. Та не доводиться. На скраю ліса стовп з таблицею „Встемп взброньони". Вступу бережуть суворо ґаєві. Відпала найбільша для прогульковців атракція Брюхович. У парку і здовж „Головної Алеї" руїни домівок і кіосків, колись замешкалих і ужиткованих, від кількох літ запустілих. Занепад очевидний, не поможуть нові алеї, нові на біло помальовані плоти.

Через залізничий шлях переходимо на терен „Лончек". Це вже волость Рясна Польська. Старий бір перерубаний, декуди красується вже кількалітній загайник. Давня краса природи щезла майже без сліду. На її місці впродовж кількох літ повстала нова оселя, напів містечко, з усіми питоменностями галицького містечка: тіснотою, сопухом і гармідером. Товариш оповідає, що на засіданні „ґміни" один зі старших мешканців „Лончек" аж плачем хотів рятувати життя старому лісові, та дарма! Фінансові огляди перемогли.

Переходячи залізничий шлях та вступаючи на територію „Лончек" я згадав чомусь слова Дантого: „Пер ме сі ва фра ля пердуто генте". Так, тут справді побачиш останні залишки української автохтонства. Маленька церковця, чи пак каплиця, поруч — єдиний на цілі Брюховичі, „Лончки" і т. д., більше ніж скромний український склепик, котрого клієнтелю творять здебільша мешканці сусідніх Борок.

З тягарем на душі покидаємо цей образ української мізерії. Переходимо біля ще одного „Кулка", великого склепу „Рольніка", який відкрив якийсь емеритований „радца" і продає сам разом зі своїм зятем мабуть „познаньчиком", і прямуючи на стацію — виходимо на „Алею Закоханих". І тут майже пусто, ані сліду закоханих.

У мінорному настрою вертаємось до Львова.

Ел-ап.

Втратили віру в перемогу червоних в Еспанії.

Б. французький премієр Леон Блюм виступив на сторінках „Попляр“ з покликом до посередництва в Еспанії між обома сторонами. Цей виступ є тому характеристичний, що дотепер французькі соціялісти і ціла лівиця виступали проти посередництва між барсельонським урядом та урядом ген. Франка бо вірили в перемогу червоних Леон Блюм пише, що посередництво можнаб почати щойно по відповідній підготові ґрунту, а головно по відкликанні добровольців і очевидно при прихильному посередництві Англії й Франції. Ця нагла зміна становища соціялістів в еспанській справі викликала велике зацікавлення в політичних колах, які міркують, що поза виступами Блюма криється ініціятива самого барсельонського уряду і в той спосіб хоче довідатися про опінію зацікавлених кол. „Ля Ліберте“ догадується, що стаття Блюма є безпосереднім вислідом останнього погрому червоних над Ебро.

Гострий лист до прем. Складковського.

В органі партії молодо-німців Польщі „Дер Авфріф“ оголосив сен. Візнер лист до прем. Складковського у справі законів і розпорядків про прикордонну полосу. Сен. Візнер протестує гостро проти цих законів і розпорядків, які звернені на заході проти німців та їхнього стану посідання, і домагається зміни цих законів і розпорядків.

Поворот президента Мосціцького.

В суботу, 13. ц. м. вернувся до Варшави през. Мосціцький по 7. тижневім відпочинковім побуті в Льоврані над Адрійським морем. На президента ждали на стації Зебжидовіце всі члени уряду під проводом прем. Складковського.

З життя Волині.

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ВОЛИНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Луцьке „Жице Католіцкє“ (ч. 32) подає за час. „Польска Збройна“ такі подробиці з процесу 5 членів КПЗУ в луцькому окружному суді:

„Іляріон Емма, довголітній член КПЗУ, був секретарем окружного комітету й „підпільним“, займаючи довірочне становище в партійній єрархії. Був ідейним комуністом і до партії належав від 1933 р.“.

Емма (мабуть, чех), складаючи зізнання, „рішуче твердив, що малощо не в усіх комуністичних процесах на Волині обвинувачені комуністи — це збаламучені жертви кільканацятьох жидів, що засідали в центральнім комітеті КПЗУ і кермували революційною акцією на Волині. На терен приїздять найбільше раз на кілька років. У всьому заступає їх збаламучений селянин, наражуючись на нещастя, на смерть, на втрату волі, бо бракує йому зрозуміння змісту й ваги ідеї, яку викладають йому комуністи. Суть комунізму на Волині полягає в тому, щоб заплатити вкладку на політичних спекулянтів центрального комітету КПЗУ“.

Емма у свому зізнанні казав, що „в 1937 р. зібрано на Волині 12.000 золотих будімто на поміч для червоної Еспанії. Гроші пішли в цілості до М.О.П.Р-у на винагороди адвокатам, на дороге вбрання для членів центрального комітету, на їхні високі платні й на білі рукавички, якими імпонують темному селянинові, якого обдирають“.

„Емма, — каже „Ж. Кат.“, — навів приклад, як одного разу курієрка-жидівка центрального комітету, що заробляла 1.000 зол. місячно з грошей, витягнених від бідного селянина, прибувши на Волинь, дала безробітному комуністові 50 сот. і за це дозволила поцілувати себе в руку“.

Наприкінці Емма заявив, що складає свої зізнання з тією метою, щоб остерегти обвинувачених перед дальшою співпрацею з комуністами.

Всі обвинувачені зложили перед судом заяву, що виріклаються назавжди комуни й всякого з нею звязку. Суд засудив кожного з них на два роки вязниці з припиненням кари.

Адвокат з Варшави, що боронив комуністів, напочатку намагався представити Емму в негарному світлі, виставляючи його як людину низького морального рівня, яку можна перекупити.

НІЧНІ ВАРТІВНИКИ Й ФОТОҐРАФІЇ.

В деяких селах, що тепер включені в прикордонний пояс, місцеві чинники збільшили число нічних вартівників. А денеде сільські старости наказали селянам придбати фотоґрафії всіх членів родини для наклеєння на „доводах особистих“ чи може леґітимаціях. Фотоґрафиаматори дістали наказ віддати свої апарати до місцевих урядів.

ВИСЕЛИЛИ СВЯЩ. ВОРОНЮКА.

Адміністраційна влада наказала залишити до 15. VIII. терен волинського воєвідства православному пароховi села Піддубців на Луччині о. Воронюкові, наддніпрянцеві. Деякі польські часописи подали як причину виселення те, що о. Воронюк був головою „Просвітянської Хати“ ВУО. Більш компетентні чинники подають причину, що о. Воронюк не має польського громадянства.

Як пастир, свящ. Воронюк тішився загальною любовою й пошаною. Тож не диво, що засмучені парохіяни негайно вислали делеґацію до староства з просьбою залишити їм священика на місці. Як кажуть, інтервенція не дала бажаних наслідків. Тоді делеґати звернулися до волинських послів і до воєвідської влади. Більшість делеґації складали жінки.

КОМУ ПОТРІБНИЙ ЗАКОЛОТ.

Є приписи й карні норми для тих, що заколочують публичний спокій. Булоб дуже бажаним, щоб їх застосували до тих, які в останньому часі зробили собі свого роду спорт з поширювання серед селянства найдивовижніших чуток, що заколочують спокій населення.

У жнива, коли кожна хвилина дорога, коли населення спішить зібрати плоди своєї праці не лише особисто для себе, але й для інших і цим дати підставу для державної господарської рівноваги, — ріжні невідповідальні чинники з невідомих нам причин залякують наше облите потом селянство найгіршими страхами.

Знаємо випадок, коли селянська делеґація до старостинського уряду навіть вказувала осіб, яких уже саме службове положення повинноб стримувати від подібних залякувань і сіяння тривоги серед населення, що не може бути в інтересі ні держави ні громади.

Можеб компетентні чинники захотіли припинити ці сплітки й залякування населення та потягати винуватих до відповідальности? С. П.

Несподіване загострення відносин

МІЖ ІТАЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

Італійська влада не видає від 3. серпня ц. р. ні індивідуальних ні збірних пашпортів на виїзд до Франції. Таку саму заборону видав французький уряд по нараді прем. Далядіє з мін. Боне. Французька влада заборонила виїзд до Італії без спеціяльного дозволу навіть туристам. Ця заборона обовязує від суботи 13. ц. м. 12-ої год. вполудне. Кед' Орсе вважає, що „крок Італії може дуже погано відбитися на відносинах обох держав“.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 16 (4) серпня 1888.

ТРЕБА ЗАВЕСТИ СВОЮ АСЕКУРАЦІЮ.

У звязку з тим, що появився проєкт закону про примусову асекурацію церковних та парохіяльних будинків і треба було передбачувати, що соймик цей закон ухвалить, „Діло“ піддає думку, щоб українці створили своє окреме асекураційне товариство, щоб гроші за асекурацію церков та парохіяльних будинків не ішли в чужі руки.

ТЕЛЕҐРАМА ДО МІНІСТРА ЦАРСЬКОГО ДВОРА.

„Діло“ подає за „Правітельственним Вєстніком“ зміст телеґрами, яку вислали славяни, що були на ювилейному торжестві в Києві, до міністра царського двора, Воронцова-Дашкова: „Звольте всепокорнійше наші найпокірніші слова скласти до ніг Його Величества. Представники славянських, православних країв, що прибули до Києва, здавен-давна славної столиці, щоби взяти участь у великому торжестві російської церкви, поздоровляють великодушного володаря Росії і цілого православного світа, православного государя. Нехай Всевишній від віку до віку утримує нашу любиму захистницю, нашу старшу сестру, святу православну Росію, нехай відплатить у безмежній своїй ласці православній Росії її кров, котру вона проливала за нас в ріжних часах. Всевишній нехай тебе, великий царю, береже в твоїй державі, нехай дасть тобі здоровля і наповнить твоє серце радощами, нехай дасть успіх твоїм задумам і знищить губи твоїм ворогам на радість могутньої Росії і на всіх сиріт“. Підписали: Михайло, сербський митрополит, Митрофан, чорногорський митрополит та ще 54 особи.

РОЗВІД СЕРБСЬКОГО КОРОЛЯ МІЛЯНА.

„У справі сербського короля повідомляють з достовірного джерела, що ця справа перейшла тепер у фазу мирної полагоди, хоч розводовий процес іде своєю дорогою. Королева Наталія просила поради в кількох своїх приятелів у Сербії і всі вони, навіть і Ристич, радили їй, щоб вона помирилася з королем. Розважні приятелі короля і міродайні політичні особи радили також і королеві Міляновi, щоб він намагався полагодити цілу цю справу в мирний спосіб і тому можна сподіватися, що заки ще консисторія зможе упоратись з процесом, справа розводу буде вже полагоджена“.

НОВА ХВИЛЯ ТЕРОРУ В СССР.

В Адиґехаблі на північному Кавказі суд ... судив двох селян на смерть за підпал збіжжя. Пастуха свиней в колхозі північного ... казу „Сталінівська конституція“, суд засудив на розстріл за підпал майна колхозу. Присуд виконано.

ПЕРЕГОВОРИ ПІД ОХОРОНОЮ СКОРОСТРІЛІВ.

„Домеї“ повідомляє, що ген. Штерн ... який появився на вчорашній конференції ... варишив відділ совітських вояків зі скорострілами. Японський полковник Чо прийшов на конференцію зовсім без ескорти, не взяв з собою навіть револьвера.

Командант японських військ на горі Чанкуфен у пресовім інтерву висловився з великим признанням про повних посвяти й відваги підчинених йому вояків, які боронили горі Чанкуфен перед совітськими наступами.

Як виходить із пресових вісток, одержаних із Чанкуфену, совітські вояки, що є найближче японських становищ, за останніх кілька днів відчували недостачу харчів. Після переговорів японські вояки за дозволом командуючого старшини на відтинку Чанкуфен післали совітським воякам мішок харчів.

—o—

ЗНАМЕННА ЗАЯВА СТАРШИН ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Чехи невдоволені з уступок уряду супроти судетонімецької партії. Союз старшин ... Чехословаччини оголосив заяву з такою ... рогою: Ми старшини, що перші ... підносимо голос пересторогu ... одне слово не може довести до обмеження ... верености держави. На цьому ... вороту ні на один крок, ні навіть ... старшини будемо боронити ... сарика. Ми приготовані боротись ... не можемо відступити ні на крок ...

Злука двох наших театрів.

12. серпня ц. р. у Косові на спільних загальних зборах члени Театру „Заграва" та Театру ім. Тобілевича рішили зліквідувати обидва згадані театри і створити з акторів обидвох театрів один **Великий Театр ім. Івана Котляревського.**

На загальні збори прибули представники українських установ та організацій у Косові та запрошені гості-літники, між ними сенатор О. Луцький. Косівське громадянство привитало злуку наших двох найкращих театрів комерсом у салях Рідної Школи.

До дня 5. вересня ц. р. театри будуть грати під спільною фірмою але ще окремо, а фактична злука прийде 5. IX. 1938 р. у Коломиї, звідки вже вирушать спільно у дальшій мандрівці по краю.

— Цими днями появиться великий народній ілюстрований Календар „Просвіти" на 1939 рік. На зміст Календаря складаються статті, оповідання, вірші, спогади так на просвітянські, як і історичні та суспільно-громадські теми, а також незвичайно багатий інформаційний та практичний відділ, господарські, правничі та інші поради. Зокрема приносить Календар докладні відомости і репортажі з дотеперішніх головних ювілейних святкувань та вказівки на дальші святкування. Цінною ділянкою в Календарі є багатий статистичний матеріял, м. і. про наші міста, про стан неграмотности і т. п. Календар багато ілюстрований, з мистецькою барвною обгорткою в чотирьох кольорах арт. С. Гординського. Український загал повинен при купні календарів цього року памятати передовсім про Календар „Просвіти", тимбільше, що цікавий він для кожного українця без винятку і при своїм великім обемі, ок. 240 ст., коштує тільки 1.20 зл. Всі Читальні, Кооперативи, Мужі Довіря і інші свідомі люди повинні ширити цей Календар. Умови кольпортажі такі, як попереднього року. Замовлення слати на адресу: **„Просвіта", Львів, Ринок 10.**

— Слухайте радієвої авдиції дня 17-го ц. м. Перед мікрофоном львівського радія виступить в год. 14.35—15 відома наша співачка **Евгенія Засєцька, яка** відспіває низку українських пісень. В репертуарі: „І молилася я" — О. Нижанківського, дві пісні Д. Січинського: „Як почуєш вночі" та „Не співайте мені цеї пісні", Безкоровайного „На склоні гір" і вкінці дві пісні Я. Лопатинського „Ах скільки струн" і „Чайка".

— Чи існує тайна листування? Пані Мілена Рудницька інформує нас про такий факт: Дня 11. ц. м. дістала я з Філядельфії рекомендованого листа, заадресованого на мою домашню адресу (вул. Над Яром 7) і на імя мого сина. Лист мав почтову стампілю Філядельфія 26. липня 1938, Registered № 284. Зовнішня коперта була заклеєна, на ній прибита карточка: „Wolne od należności celnych. — Lwów, 9. VIII. 1938". Зате друга, внутрішня коперта, яка находилася в середині першої, була розірвана, і зі змісту листа, що в ньому залишився, я зрозуміла, що частина посилки, а саме ще один лист і вирізки американських газет в таємничий спосіб з коперти щезли. Хто і з яких причин та на яких правних основах переводив ревізію листа, мені не відомо. Оскільки знаю, митну ревізію вільно переводити тільки в присутности адресата. І загалом який сенс піддавати митній контролі невеликий лист, в якому не можуть находитися ніякі предмети, що підлягають митній оплаті? Колиж річ не в митній ревізії, то здається також повинна про це знати заінтересована особа. Тому що такі несамовиті історії з моїм закордонним листуванням діються не перший раз, доводжу цей факт цим шляхом до відома почти у Львові зі запитом: чи існує у нас таємниця листів?

— Напад зборівських „стшельців". Дня 30. липня ц. р. вибрався гурт хлопців і дівчат з Малої Плавучі та Глинної фірою через Зборів в Підлисся. Фірою їхав: Пилип Древницький, Петро Древницький, Василь Древницький, Олекса Печарський, Михайло Нетребський, Федько Бабяк, Михайло Букало, Михайло Данилишин, Теодозія Іваськів, Анастазія Скибінська та Марія Кіт. Коли вони доїжджали коло год. 23-ої до Зборова тоді на зборівських хуторах заступив їм дорогу гурт озброєних в кріси і палиці зборівських „стшельців". Вистрілили в гору та скликами „стуй" затримали фіру, наказали хлопцям і дівчатам злісти з воза, поставили їх рядом, наказали піднести руки до гори і перевели основну ревізію, нібито за зброєю. Забрали при цьому ось які речі: у Пилипа Древницького — ножик, у Федя Бабяка — електричну лямпку. Підчас ревізії подерли сподні Федька Бабяка, плащ у Пилипа Древницького. Ревізія відбувалася так, що хлопців били по лиці, били прикладами крісів, вигукуючи „культурні слова": **„банда українська, к...а ваша мать, хцеце України, ми вам дами моґіли".** Вишивані краватки пірвали на хлопцях і притоптали їх ногами. Переводили теж особисту ревізію в дівчат так, що не можна цього описати. Опісля перевели ревізію на возі, з якого зникли припаси харчів хлопців і дівчат. Вкінці не пустили прогульковців на Підлисся, і завернули їх до дому. По цім подвигу стшельци пішли до села Красна і тут опівночі почали густу стрілянину, викрикуючи: Ура, ура, ура. Стривожений нарід зривався зі сну міркуючи, що це напад бандитів на село. В год. пів до першої опівночі надїхав своєю фірою парох Малої Плавучі о. Михайло Юхнович — також до Підлисся. „Стшельци" затримали його у Красній, обступили з усіх боків віз і домагалися леґітимації. Щойно сільський нічний вартівник посвідчив, що знає о. Юхновича і стшельци пустили священника, щоб їхав далі. Нападені запитують міністерство внутрішніх справ, чи „стшельци" сповнюють службу поліції у Зборові? Можеб так компетентна влада перевела слідство і покарала усіх тих, стшельців, які брали участь у згаданому нічному нападі.

— Волосний писар пішов на „емеритуру". Відомий україножер волосний писар Малої Плавучі Томаш Хлоста пішов на „емеритуру", бо по точнім провіренні рахунків справою мусить занятися прокуратура!

— Нова повінь кар. Минулого тижня кільканадцять громадян Стібенця, Торок, Поздяча і Вільшан, перемиського повіту, дістали з перемиського староства карні накази, якими староство покарало кожного з них гривною по 30 зол. за те, що: „niósł wieniec z szarfami, na których znajdował się napis: „Borciam za wolu", czym w miejscu publicznym demonstracyjnie okazał niechęć i lekceważenie dla Państwa Polskiego".

— Перевезли до вязниці у Стрию. Арештованого 10. ц. м. Михайла Мудрого, інструктора Х. В. М. в Журавні поліція відвезла в пятницю 12. ц. м. автобусом до слідчої вязниці до Стрия. Арештованого відвезла поліція скутого в год. 6.30 рано. До автобусу вийшла рідня арештованого мати та брати і при цьому доходило до зворушливих сцен, бо стара мати мала з жалю за сином, який був її одинокою підпорою, бо інші сини — ще діти.

— Чи признають кредити пошкодованим від стихійних нещасть? Львівська Хліборобська Палата устійнила на основі анкети великі знищення від стихійних нещасть в Галичині. І так у тернопільському воєвідстві град навістив десять повітів і знищив у 48-ох громадах плоди на просторі 15.276 гектарів; у львівському воєвідстві в 5-ох повітах у 34-ох громадах знищив простір 5.677 гектарів; у станиславівському воєвідстві досі відомі втрати в Жидачівщині. Можливо, що пошкодованим признають відповідні кредити.

— Львівська хроніка. Поліція арештувала злодія Е. Фріма, який вкрав на пл. Сольських Н. Филипчукові з кишені годинник вартости 50 зол. — До загального шпиталю привезли в пятницю вечором Анну Терлецьку, на яку наїхав

Малий фейлетон.

МАСОН.

Жахливі речі! Колиб цього не казав вчений з поважним стажем та ще й колишній премєр міністрів, я сказав би — неймовірні речі! У всі клітини суспільно-політичного, навіть товариського та інтимно-родинного життя, на найчільніші позиції суспільної єрархії та урядів пролізли, вврвались сатаністичні типи, службовики таємної, злочинної організації, що омотала своїми павутинними тенетами людство, та змагає кинути його на поталу демонові зла.

Ось нові ревеляції. Передімною гора часописів, цікаво булоб переглянути всі, що пишуть про те, хочби довелось просидіти до світанку. А гора задрукованої бібули меншає так непомітно, не журиться нічого, що вже північ... Раз-у-раз виринають нові, величезні написи: „Масони, масони, масони"... До того ще й „Діло" пригадало „Велику Льожу України" зперед 20-ти літ та таємничо натякнуло про заходи зробити масонами ріжних членів „Бесіди".

В моїй уяві виринає нечайно образ давно-давно минулого. Ось я одинацять чи дванацятилітня дитина, в заведенні з напів військовим ригором. День вільний від шкільної науки, якесь свято чи якогось „патрона", чи може іменини ректора, не тямлю. Нам не кажуть того дня навіть приготовляти лекції, таке, бачите, торжество, тільки дозволяють читати книжку. І я усім моїм духовим єством пірнув у цю лектуру. Вона дуже цікава: „Чорний Бог", заголовок книжки... Відслонює серпанок тайни життя! Натякає на існування якогось жахливого злочину... Та якого? Відповіди нема. Якісь пекольні потуги, що служать „Чорному Богові", не виявлять тайни, бо це грозить навіть їх пімстою вищих сил. Моя цікавість хворобливо, через край розбуджена та незаспокоєна. А дитяча цікавість і уява всіми фібрами домагається пізнати тайну, довідатись правди. За всяку ціну, хочби прийшлося піти слідами нещасного Фавста чи іншого Твардовського та записати нечистому душу.

Дарма! Минають роки, з дитини виростає юнак, дальше зрілий мужчина, вкінці щораз вище стає чоло і сягає майже по саму потилицю. Ціле життя чував я про масонів. Їх образ вязав я завжди з лектурою „Чорного Бога", 20-сотиків книжка. І був би зійшов зі світа повний незаспокоєної туги за правдою. Аж ось...

Ось виринає передімною реальна постать живої людини, знаної з імени, вигляду, голосу... Стільки разів я його бачив, балакав з ним і не знав того, що найбільше було в ньому суттєве, питоме, цікаве. Масон! Цей чоловік був і є завжди масоном! І ось він відчиняє двері та входить пізною ніччю в мою кімнату і стоїть таки тут, передімною... Насуплений, похмурий, з викривленим сатаністичною злобою лицем, з очима, що палахкотять зловіщим вогнем геєнни. Ніби постать із „Вія", але одночасно хтось, кого я знаю, тільки не можу ніяк, при найбільшій натузі, пригадати собі його назвиська!

Мене здіймає панічний жах, мізерні рештки сивого волосся на голові їжаться та стають дуба. В таку пору, в саму північ, коли я самітний сиджу в кімнаті, в мене у гостях — масон! Ще такого лиха треба, щоби хто підглянув та ще й у газети пустив! Жах бере, що подумалаб про мене моя господиня, така милосерна жіноча душа, що всіх бездомних котів з цілої околиці прокормлює і навіть жебракові клаптика хліба відмовить, щоб чотироножним звіряткам не заподіяти кривди. А коли поліція довідається, то чого доброго чоловік може і до Берези попастись і емеритуру втратити: бо хоч ґазети пишуть, що масони є також на високих державних посадах, але де там рівнятися нашому братові: мене й непрошені відвідини масона можуть знищити!

Холодний піт ллється з чола, заливає очі. Я рішив викинути масона за двері, схопився і — опинився на долівці, об яку гепнув головою. Біля мене перевернене крісло, крізь відчинене вікно падуть на мене холодні краплі дощу, а вітер розвіває зі стола стирту польських газет, що сваряться про масонів.

Масон, як прийшов не знати звідкіль, так і щез, неначе в землю провалився. Примара чи дійсність? Далебі, не знаю!

Кирило — Вук.

невідомий наколесник. — На розі вул. Колонтая і К. Великого таксівка зударилася з возом М. Мельника, який впав на землю і важко потовкся. — Я. Готліб кинувся під трамвай, щоб скінчити самогубством. Моторовий спинив трамвай в останній хвилині і Готліб вийшов здоровий. — В суботу переїхала таксівка 52-літнього Карла Оссіковського.

— Догана львівським шоферам. У пятницю, 12. ц. м. відбулися сходини власників авт і шоферів, на яких воєвода Білик порушив справу колового руху у Львові. Воєвода підкреслив, що всі шофери мають бути 10 разів осторожніші, ніж цього вимагає потреба, щоб суспільність не бачила у них головних виновників усіх катастроф. У Львові слід доконче зменшити скорість їзди, бо тут населення не призвичаєне до більшого руху, як по інших містах. Віцестароста д-р Дембіцький заявив, що каратиме всіх вуличних музикантів за нарушення спокою і відбиратиме право їзди всім шоферам, які будуть пяні.

— Залізнича катастрофа на стації Журавно—Новосілці. В суботу в год. 3-ій вранці поспішний товаровий поїзд, що їхав зі Станиславова до Львова, вїхав на стації Журавно—Новосілці на сліпий шлях. У катастрофі згинув один залізничник з обслуги, пятьох є ранених, з того двох дуже важко. Ранених відвезли до шпиталю у Станиславові. До Журавна виїхала судово-лікарська комісія.

— Краєва хроніка. На горі „Іза" на терені громади Волосянка, пов. Сколе згорів зруб ліса Олекси Феліва. Причина пожежі невідома. — Міська управа Ряшева рішила збудувати новий шпиталь, до будови якого приступлять ще цього року.

— Свинопас може бути корисніший від баталіону тенорів. У пятницю 12. ц. м. відбулася перед судом у Варшаві перша розправа проти співака Кепури за зневагу адвокатського стану. Оборонці Кепури Дробнєвський і Шульцова заперечили, що Кепура не сказав журналістам інкримінованих слів, а саме: Якби я не був співаком, пас би свині або був адвокатським аплікантом в якійсь Козячій Долині. На доказ оборонці запропонували переслухання 19-ох варшавських журналістів. Адв. Гофмокль-Островський підтримав акт обвинувачення підкреслюючи, що стає в обороні адвокатського стану, що його атакують усі від пятьох років у Польщі. Вершком нападів є саме слова Кепури. Свою промову закінчив оборонець заявою, що один свинопас є корисніший від баталіону тенорів. Суд допустив доказ з 19-ох свідків і відложив розправу на 4. вересня ц. р.

— Жахлива трагедія в родині наших еміґрантів. В окрузі Ту Гілс на фармі Ґеррі Шаєра, 70 миль на схід від Едмонтону, трапилась страшна родинна трагедія в четвер вночі 14. липня ц. р. Шаєр кинувся зі залізною штабою на свою жінку Анну і смертельно її покалічив, убив свого 7-місячного синка Раймонда, тяжко покалічив свого 18-літнього шурина Петра Антонюка. Крім того побив свояків своєї жінки, які перебували хвилево в його домі, а саме: Фльоренцію Василешко, 7-літню дівчинку, що вже померла в веґревільському шпиталі та її 10-літнього брата Якова Василешка. Лікарі не мають надії, щоби вдержати при життю Анну Шаєрову, зате оба хлопці Петро Антонюк та Яків Василешко, покинуть незадовго шпиталь. За Шаєром почала погоню поліція з двома псами і 50 добровольцями зпоміж фармерів. Щойно у вівторок, 19. липня поліція зловила Шаєра, недалеко містечка Кіллем, 75 миль на південь від Ту Гілс. До зрештування Шаєра дійшло на основі повідомлення поліції в Кемровз. Властичка ресторану в Кіллем бачила в себе підозрілу людину, подібну до Шаєра, якого фотографію бачила в англійським щоденнику і повідомила поліцію, яка зловила його за містечком. Вдовець Антонюк тримав у своїй фармі двох робітників: один з них був поляк Шаєр, американський волокита. Коли Антонюк умирав, наказав доньці, щоб Шаєрові виповіла службу. Однак донька цього не зробила і проти волі батька вийшла за нього замуж. Очевидно подружжя було нещасливе і остаточно Шаєр покинув свою жінку. Колиж жінка питала його чи йому не жаль покидати маленької дитини, він відповів, що по дитину ще вернеться. Свої річи Шаєр попродав дуже дешево і коли вернувся, жінка дала йому їсти і заявила, що він нічого не має і може собі іти. Шаєр відійшов, але пізніше вернувся і допустився страшного злочину.

— Постійна летунська комунікація між Францією і Злученими Державами. Від 15. серпня ц. р. курсуватиме найбільший французький гидроплян між Францією і Злученими Державами. Дня 15. ц. м. гидроплян покине летовище під Байоною і через Лісбону, Азорські острови полетить до Ню Йорку. Підчас перелету гидропляну на Атлантійськім Океані буде кружляти корабель французького метеорольоґічного інституту „Карімар" і буде вдержувати з гидропляном постійний звязок при допомозі радія.

— Горять ліси. В північній гористій частині Тунісу вибухла грізна пожежа в лісах Мажоде на просторі 1.000 гектарів. Сильний східний вітер допоміг швидко поширитися пожежі.

— Смерть сімох робітників. У копальні олова і цини „Аґіляр" в Арґентині обсунувся велитенський бльок мінералу і присипав 10-ох робітників та сторожа. Шістьох робітників і сторож згинули, двох важко ранених, а два робітники вийшли здоровими.

— Кривава бійка між селянами і синдикалістами. В місцевости Херан у Мексику дійшло до кривавої бійки між селянами і робітниками-синдикалістами. Щойно військо привернуло лад. Підчас бійки згинуло 11 осіб, 11 було ранених.

— Пошесть червінки і Гайне-Медіни. У провінції Утрехту лютує пошесть червінки. Санітарна влада поробила всі можливі заходи, щоб не допустити до поширення пошести. Одна особа вже померла. В місцевости Гуда занедужало 20 дітей на недугу Гайне Медіна.

— Трагічна смерть мами. Чеська преса пише, що підчас сильної бурі, що лютувала над Чехословаччиною, грім ударив в місцевости Турец у дерево, під яке сховалася селянка перед дощем. Маму знайшли звуглену під деревом. Дитина, що її тримала на руці, була жива і здорова.

— Ріжні вісти. В Шікаґо оголошено завіщання Самуеля Інсуля, недавно померлого фінансиста, який збанкрутував. Інсуль залишив ледви 1.000 долярів готівкою, що їх записав жінці. Його довги сягають 14 міліонів долярів. — Міжнародня комісія для плавби на Дунаю рішила перенести свій осідок з Відня до Білгороду. — Ґр. Кінскі відступив льордові Рансімєнові до диспозиції свій замок Хлюмец, 70 км. від Праги. — Згідно зі статистичними даними в Тель-Авіві мешкає 126.000 жидів, в сусідній Яффі 10.000 жидів. — У м. Кордові в Арґентині дійшло до бійки між студентами на політичному тлі, підчас якої одного студента вбито, двох ранено. Поліція арештувала 20 осіб.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИЩИНА.

Припинили діяльність читальні „Просвіти" в Мільнові. Голова чит. „Просвіти" в Мільнові перемиського повіту дістав минулого тижня письмо зі старости в дати 30. липня ц. р. ч. Поль. Б. 170/І., яким старосто повідомляє Виділ читальні, що припиняє діяльність читальні: „понєваж дзялальносьць єґо вкрача пржецівко обовйонзуйонцему праву, устальоним для стоважишеня, заґресові і способом дзялания і заґража безпєченьотву, спокойові і поржондкові публічнему". — В мотивах свого рішення старосто подає, що: 1) „zamiast dążyć do podniesienia poziomu kulturalno-oświatowego swych członków, pod pokrywką legalnego stowarzyszenia, prowadziło działalność wrogą Państwu Polskiemu i nastawiało w tym kierunku swych członków; 2) що в читальні мали відбуватися сходини, що йшли wbrew z panującym porządkiem prawnym". В читальні сходилися виключно члени читальні, щоб прочитати часописи, книжки, на проби аматорської вистави. Невже це суперечить постановам закону? Далі старосто закидає, що Виділ читальні не скреслив з реєстру членів тих, які не були вже членами читальні. „Ponadto — висуває старосто закид — stowarzyszenie przez urządzenie demonstracyjnego pogrzebu w dniu 18. II. 1937 swemu członkowi Osypowi Iwaszce, chciało okazać swoją niechęć do Państwa Polskiego i wpłynąć na ludność Mielnowa i okolicznych gromad w kierunku negatywnego ustosunkowania się do państwowości polskiej... Ostatnio t. j. dnia 12. 6. 1938 z inicjatywy przewodniczącego i członków czytelni urządzono demonstracyjny pochód na grób karanego za działalność antypaństwową Iwaszka, okazując ponownie niechęć do Państwa Polskiego i bagatelizując sobie zupełnie zarządzenia Starostwa i nie licząc się zupełnie z celami dla których Czytelnia statutowo została stworzona." Не зайвої буде згадати, що бл. п. Івашко Осип умираючи записав своє невеличке майно, вартости коло 2.000 зол. чит. „Просвіти" в Мільнові і тому то громадяни Мільнова влаштували йому величаві похорони, а дня 12. червня ц. р. взяли участь у панахиді на його могилі. Невже справді участь у похоронах, хочби навіть караної людини є „okazaniem niechęci do Państwa"? Чи молитва на гробі є злочином?

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ГАРБАРНЯ.

Змагання обох цих дружин викликали серед симпатиків нашої дружини справжню сенсацію. Україна не стрічалася досі ще ні разу з якоюнебудь футбольною дружиною краківської округи, тому тепер годі заздалегідь рішувати, де вищий рівень гри: у львівській Окружній Лізі, чи у краківській. Україна виступить проти Гарбарні у своїм найкращім складі, щоб ціла дружина мала найбільшу заправу перед мистецькими змаганнями, які чорно-червоні починають уже 21. ц. м.

Початок мечу в год. 5 пополудні на грищі Чорних.

СЯН — ПОЛЬОНІЯ.

Перший свій меч за мистецтво Окружної Ліги розпочинає Сян із своїм перемиським суперником Польонією. Цей меч відбудеться на грищі Польонії в год. 5 попол.

Сян виступить до цих змагань у своїм найкращім складі, імовірно з Дидзьовичем на середині нападу. Оцінюючи обі дружини, треба признати, що найкращими їх частинами є помочі й ці тепер лінії вирішать про перемогу. Сян перевищає Польонію загалом і Польонія Сян рутиною. Запал, чи краща рутина!

КАЛУСЬКА „ЗОРЯ" в Б-КЛЯСІ СТ. О.З.П.Н-у.

Калуська футбольна дружина ремісн. Т-ва „Зоря" здобула мистецтво Ц-кляси станиславівської округи і ввійшла автоматично до Б-кляси. Таким чином і Б-класі стрінуться дві українські дружини, а саме калусова Зоря та недавній А-клясовий Пролом. Як довідуємося, відкличу Пролому до Варшави Ст. О.З.П.Н. не хоче приймати й таким чином ця справа застрягла в мертвій точці.

У. С. Т. „БЕСКИД" ПЕРЕСТАВ БУТИ ЧЛЕНОМ П. З. П. Н-у.

Комунікат ч. 27 Ст. О.З.П.Н-у з д. 4. т. м. подає, що згідно з внеском ВГіД рішено во [illegible] слідства отеркнути з листи членів П.З.П.Н-у УСТ „Бескид" за „шкідливу діяльність для спорту, а це через викликування постійних авантур та бійок в часі змагань, так теж і по змаганнях, в яких брали участь змагуни і члени цього клюбу".

Нові книжки й журнали.

Василь Лімниченко: УБИТЕ ЩАСТЯ. Драма [illegible] сільського життя в пятьох діях. Бібліотека [illegible] драми. Жовква 1938. Стор. 56. 8°.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Неділя 14. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям“. Год. 8. веч. „Шестий поверх“.

Понеділок 15. 8. год. 4 попол. „Шестий поверх“; год. 8. веч. „Втішаймось життям“.

Вівторок 16. 8. год. 8. „Шестий поверх“.

Середа 17. 8. год. 8. „Люди на кризі“.

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

НАДВІРНА:
17. 8. Чесна Сузанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КУТИ:
14. 8. Орленя.

Репрезентаційний цирк Ста... ких (вул. Пелчинська).

Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ кличе“.
АПОЛЬО: „Агентка Г. 21“.
АТЛЯНТИК: „У пастці“, „Джентельмени зорять жінці“.
БАЛТИК: „Саратога“, „Народини зірки“.
ВАНДА: „Дівчата з Новолипок“, „Фред удосконалює світ“.
ҐРАЖИНА: „Жінки над прокастю“.
ЕВРОПА: „Радість життя“.
КАСИНО: „Ас Кер“, „В пристані жде пригода“.
КОПЕРНИК: „Індійська гробниця“ (продовження „Тигра з Ешнапуру“).
МАРУСЕНЬКА: „Індійська гробниця“ (продовження „Тигра з Ешнапуру“).
МЕТРО: „Дорога до Ріо“ та „Нестерпна дочка“.
МІРАЖ: Нечинне.
МУВА: „Перегони“.
ПАЛЯС: „Проступлення“.
ПАНО: нечинне.
РАЙ: „Панна Петрусь“, „Тоні в Відні“.
РІЯЛЬТО: „Чорні очі“ з Сімоне Сімон.
РОКСІ: „Авдієнція в Іншлі“ з Мартою Еґерт.
СВІТ: „Корабель невільників“ та „Мистецтво пустоти Фліп і Флап“.
СТЕЛЛЕВЕ: „Дівчина шукає кохання“ та ревія.
ТОН: „Король бурлески“, „Борнео“.
УТІХА: „Рамона“ та ревія.
ХИМЕРА: „Хлопці в Тіролю“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Атени“.

...ПЛЯСТІКОН „Світовид“
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
„Еспанія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 14. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, концерт, ... цимбали, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Справа обезпечень на селі, **9.00 Які користи дає засів одноцілого збіжжя, в українській мові виг. інж. М. Девосер**, 9.00 Органи Віршпера, пл., 9.15 Трансмісія з Трок, 11.45 Фільм. оглад, 12.03 Концерт за участю В. Линдовської, пл., ... Любина надзя Аонина, 13.15 Танц. ... орх., пісеньки, сар., форт., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Погляд в життя та праці, гутірка ... молоді, „Пацюшки Карапета“, ... Сільська капели, Із побуту у ..., 16.30 „Гвалт, що діється“ ком. ... Фраде, 17.10 Сор. рецітал Е. Умінської в супр. форт., 17.35 Звук. тижневик, 18.00 Розр. концерт, орх., сопр., баритон, ..., скрипка, саксофон, у перерві ... год. 19.00 Хвилина бюра студентів, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львів ... У роковини вел. перемоги.

20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Та йой, вес. авд. 21.40 Фрагм. мечу Польща-Югославія, 22.10 „Кавалерія Рустікана“ фрагм. з оп. Масканія, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл.

Понеділок, 15. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Музика сальон. орх., після богослуження коло год. 10.30 Франц. муз. з пл., 11.00 Легка муз. з пл., 12.03 Симф. поранок: орх., віол., 13.000 „Мої вакації“ повість Старого Доктора для дітей, 13.15 Музика, спів (баритон), 15.00 Для села: Плекання озимини, 15.15 Спогади зі жнив, словно-муз. авд., Продаємо овочі, діяльог, Зближається новий шк. рік, гутірка для господинь, 16.30 Театр Уяви: „Легіонова пісенька у кватирі“, 17.00 Трансм. з життя, 17.35 Словно-муз. авд., 18.00 Концерт: орх., хор., солісти, у перерві коло год. 18.45 Акт. гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівські пера: „Будували будинок“, 20.20 Музика з пл., 20.40, 21.17, 21.18 Спорт, 20.45 Веч. денник, 20.55 Фрагменти веслярських змагань, 21.00 „Уворіт Ліги“, 21.25 „Тому 16 літ“, 21.50 Пісні (баритон) у супр. форт., 22.15—23.10 Танк. музика у вик: орх., рефрени.

Вівторок, 16. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Поранок при мікрофоні, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка муз. з пл.; у перерві 14.11 Гутірка ККО, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Шлеські діти у сонні Підгали, 15.35 Фін.-госп. актуалії, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Концерт у вик. сальон. квартету, 16.35 Конкурсова авд. П. Радія, 16.45 Мандрівки по Поліссі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Серед жінок: Моди, Танкові форми у новочасних композиторів, Комунікати, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 „Сирій“ приїхав до Ню Йорку, 18.10 Лісові відгомони, авд. з циклю „Фортепіян і книжка“, 18.45 Пригоди Сіндбада-мореплавця, 19.00 Кларнет у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Веселий коктейл, розр. концерт, конферансієрка, жін. ревелерси, орх.; у перерві „Кімната до винайму“ скеч, 20.45 Веч. денник, **21.00 Свято Маковія, гутірка в українській мові ред. Р. Пашковського**, 21.10 Словацька авдиція, 21.45, 21.55 Спорт, 22.00 „У ритмі танку, муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.15 до 23.55 Симф. концерт (Варшава II.).

Середа, 17. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. орх., 8.00 Перше снідання при орхестрі, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 З оперової музики, пл., **14.35 Українські пісні у виконанні Евгенії Ласовської (сопран) у супр. форт., (Січинський: „Не співайте мені тої пісні“, „Як почуєш в ночі“, „Із сліз моїх, Н. Нижанківський „І молилася я“, „Чайка“, Безкоровайний „На склоні гір“)**, 15.00 Біржа, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Трохи пісні, трохи слова: „Під червоними маримухами“, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Концерт у вик. орх. мандолінистів, акордеон, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Листки з мандрівки: У країні Містраля, фейл., Франц. музика з пл., 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Солнч. місто цвітів, 18.10 Бетовен: „Квартет ч. 7. оп. 59 ч. 1, 18.45 Пригоди Сіндбада-мореплавця, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Розр. концерт; у перервах: Три скечі, 20.45 Вечірн. денник, 21.00 Наш город у серпні, 21.10 Гутірка про Шопена, 21.50, 22.0 Спорт, 22.05 Радіокабарет, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 14. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.00 16.00 22.30 Музика, БУДАПЕШТ 15.45 Орх., 17.00 Нар. пісні в супр. орх., 21.00 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Сучасна форт. музика, 13.00 Легкий концерт, 15.30 Камер. музика, 17.00 18.00 Зальцб. фестіваль, 18.50 19.00 Сільська музика у вик. сол., 20.10 21.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Межилаборця: Краса межилаб. країни, Народні пісні, мадд. орх., Песимізм, поезія, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. всячина, 21.00 22.00 Комедія, ПРАГА 12.25 Орх., 15.30 Легка музика, 17.00 Популярний концерт, 18.30 Концерт військ. орх., 20.50 21.00 „Ракош-Ракочій“ балет Яначека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 23.00 „Трубадур“ оп. Вердія, РИМ 17.15 18.00 Іт.-нім. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Петро Ібетсон“ оп. Дж. Тейльора, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, мецосопран, 20.55 21.00 Фрагменти з оперет.

Понеділок, 15. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.30 Форт., 18.00 Розр. конц., БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.00 Орх., 13.00 Концерт військ. орх., 15.30 Орг. рецітal, 18.00 Спів. рецітал Марії Бастідес, 21.20, 22.00 Концерт оп. рох., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Легкий концерт, 19.00, 20.00, оп. Моцарта, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Військ. виховання, Концерт нар. пісень, Від коли ми стали християнами, ЛЮБЛЯНА 20.30, 21.00, 22.00 „Лукія з Ламмермуру“ оп. Доніцетія, МІЛЯНО 18.15 Популярна муз., 21.10, 22.00 Оперетка, ПРАГА 15.30 Конц. військ. орх., 17.20 Легка муз., 18.30 Розр. музика, 17.20, 2.00 „У повні літа“, розр. програма, РАДІО ПАРІ 9.00 Вок. концерт, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. конц., РИМ 17.15 Симф. музика, 18.15 Популярна музика, 21.10 Нар. пісні, хорд. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.45 Попул. музика, 19.30 Симф. концерт, 20.45 Військ. музика.

Вівторок, 16. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 21.00 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Танк. муз., 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.30 Циг. музика, 17.15 Військ. орх., 22.05 Орх., ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Розр. концерт, 18.00 Нар. пісні, 20.10 „Спева“ вес. авд., 21.00 З Клягенфурту: концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Відчит: Що мусимо кожний знати, Музика з пл., Співачки, скеч, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Орх., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Петро Ібетсон“ оп. Дж. Тейльора, ПРАГА 18.20 Орх., 21.10 Симфонія h-moll, Вайса, 22.30 Яначекові твори, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 Легка музика, 19.00 Пісні, 20.15, 21.00, 22.00 Театр Уяви: „Візник Геншель“ Г. Гавптмана, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.30 Орх., 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика, СОФІЯ 18.10 Військ. муз., 18.50, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів (сопран), 20.55 Рос. романси, 21.15 Легка музика.

Середа, 17. серпня 1938.

БЕРЛІН ... Музика, дві орх., саксофоністи, солісти, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 18.00 Оп. мельодії, 18.40 Ритм у танку та спорті, орх., хор дівчат 20.10 Нар. пісні й танки, БІЛГОРОД 20.00, 21.30 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 Скрипка, 21.10 Давні мадярські пісні, 22.05 Орх. конц., ВІДЕНЬ 18.15 Сопран, скрипка, форт., 18.40, 19.00 Музика на нар. інструм., 21.00 22.30, 23.00 Віденська музика, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Симф. концерт, КОШИЦІ 7.35, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Що це таке кров, Музика з пл., Декламації Семена Папіна, Музика з пл., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Концерт джез. орх., ПРАГА 11.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Музика з 1780—1815 р., 19.00 Віол., 20.30 21.00 22.00 Муз. розривкова програма, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, оп. танкова музика, СОФІЯ 19.15, 20.00, 21.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. музика.

БІРЖА.

Львів, 13 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.82 89.35 Долари американські 5.30.50, 5.28.0; Долари канад. 5.29.03—5.26.50, Фльорени гол. 290.24—288.55, Франки фр. 14.55—14.45, Франки швайцарські 121.30—121.10 Фунти анґл. 25.98—25.82, Гульдени данц. 100.25—99.75, Корони ч. 15.80—15.35 Кор. дан. 116.00—115.15 Кор. норв. 130.53—129.55 Корони шв. 133.94—132.95 Ліри італ. 23.65—22.95, Марки фінські 11.48—11.25, Марки нім. 70.00 — 72.00, Гель Авів 25.95—25.45, Марки нім. срібні 99.00 — 96.00

Акції.

Банк Польський 125.00 Цукор. 39.50 Вугіль 35.25, Ліпьпов 93.50, Моджеїв 16.00, Островець 69.00, Стараховиці 41.75 Габербуш 55.25

Папери

4 і пів проц. внутр. 67.00, 67.11 3 інв. 1 см. 82.38, серія непот. 3 пов. інв. 2 ем. 81.75 серія непот. 5 конверс. 66.50 прем. дол. 42.63 і консол. 67.50

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 13 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3.05 зол.
1 кг. масла бочков. вая. з опак.	3.10 зол.
молоко	15—17 сот.
яйця (копа)	3.70 зол.

Тенденція вдержана на масло, на молоко знижкова, на яйця слаба.

ОПОВІСТКА.

Повакаційні вступні іспити до І. і II. кляси семинарії для виховниць дошкіль СС. Василіянок у Львові, при вул. Потоцького 95, відбудуться в днях 1. і 2. вересня ц. р. Зголошення приймаємо до 31. серпня ц.р. **— Управа.** **1676 1-2**

ІВАН ЗАРЕМБА, абсольвент, службовик, рахунк. старшина У.Г.А., 6 літ тяжко недужий на груди в міськім заведенні для невилічимо недужих при вул. Янівській 130 — просить приміщення і опіку для доньки Ірини, уч. II. кл. Купецької гімназії при вул. Курковій 14. Донька без матері. Просить добрі серця помогти. 1-3

Замість повідомлень про наше вінчання, яке відбулося дня 30. 6. ц. р. у Грималові зложили на „Рідну Школу“ зол. 10 і на студ. молодь зол. 10 **Марія Процик-Лукасевич**, мґр. фармації і **Володимир Комісар**, абс. В. Шк. Торг. в Катовицях.

Доповняльні Вписи до обох Однорічних Торговельних Коедукаційних Шкіл нижчого і вищого типу у Яворові — приймає Дирекція. У часі ферій писати до д-ра Михайла Фільця, адвоката в Яворові. 1616 1-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Василковий Дім ...кс, мануфактури і галантерії, шукає агента християнина до продажі по селах. Lodz, skrytka 338.

ЕКСПОРТІВЦЯ меткого, вправного бухгальтера приймемо негайно. Платня згідно з умовою. Зголошення до Адміністрації під „Підприємчивий“. 1656 -3

ІНТЕЛІҐЕНТНА, здорова жінка, яка вміє добре варити, найде працю в учителів на провінції. Зголошення до „Діла“ під „Негайно“. 1678 1-1

ІНТЕЛІҐЕНТНИХ акквізиторів до продажі спіртових ламп шукаємо. Висока провізія. **„Meteor“**, Warszawa, Sosnowa 6. 1637 2-4

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ 2-кімнатного повнокомфортового мешкання, недалеко політехніки. Зголошення „Діло“ під „Професор“. 1639 2-2

КОМФОРТОВОГО покою з кухнею від 1. X. шукає емерит. Зголошення до Адмін. „Діла“ під „Солідна“. 1658 3-3

СТАНЦІЇ

ШУКАЮ приміщення для 12-літнього сина, близько школи Шашкевича або Грінченка, при інтелігентній родині, де був би теж хлопець з VI. кляси вселюдної школи. Зголошення до 20. серпня слати до Адміністрації під „Учитель“. 1649 3-5

НАУКА

ВПИСИ на конц. річний курс крою і шиття та домашнього господарства, під управою найкращих фахових сил. З провінції — з повним утриманням. Також приймаю на тримісячний крій і шиття. ПІСАРСЬКА, Осташа вісім, бічна Хорущини. 1669 ...

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПРИСТІЙНА панна на постійній посаді з майном вартости 30 тисяч злт. вийде заміж за пристійного лікаря до 35 літ з готівкою 5—6 тисяч злт. Наробить вигоду. Зголошення до 25. серпня: Lwów, Poczta główna, post. rest. okaz. legit. nr. 241.

ПАНСІОНИ

ПРИЙМУ учениців з утриманням. Віденська 4. I. п. м. 2. 1672 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА середніх літ шукає праці від 1. вересня. Може занятися дом. господаркою — вихованням дітей, уділяти науки гри на фортепіяні, доглядати недужих. Зголошення з умовинами прошу слати на адресу: М-р Свириченський, Тернопіль, вул. Глибока 8 а. 1684 1-1

ЗАЙМУСЯ наукою або вихованням дітей. Мої предмети: німецьке, французьке, фортепіян — сольфеж. Зголошення до „Діла" під „Учитель". 1681 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

РОВЕРИ „WELTREKORD", „WELTADLER тільки „**PHONOREX**", Городецька 88, тел. 262-45. 1618 6-6

ЛЕДІВНІ — посезонова продаж по дуже знижених цінах — РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1645 2-.

УКРАЇНСЬКЕ бюро посередництва — купна „ТРАНСАКЦІЯ", Львів, ДЛУГОША ОДИН, ріг Миколая — поручає у великім виборі, в ріжних цінах у місті як теж і на передмістях камениці, віллі, доми, парцелі під корисними умовинами. Інформації безплатні. Багато подяк і порučень. Бюро працює цілий день, без перерви. 1622 6-10

ПОВЕРХОВА камениця, повнокомфортова, город, при трамваю, шоста зупинка від віденської каварні — 32.000, готівкою 22.000, банк 10.000. „ТРАНСАКЦІЯ", Длугоша 1. 1633 3-3

ПРОДАМ ЗАРАЗ 6-моргове господарство зі садом, новий дім критий бляхою, стодола зі стайнею, все поле біля дому. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Коломийський повіт". -6

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 235-24. 1682 1-20

ПЕРЕРІБКА ковдер 3 зол. РОМАНОВА, Гродзицьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 1-8

ЕКСТРАКТИ — ГАРБІВНИКИ — ХЕМІКАЛІЇ — ФАРБИ — ТОВЩІ — олії — для промислу **гарбарського футряного** доставляє зі складу „**ХЕМІЯ**", Львів, Легіонів 28. 1654 1-5

РІЖНІ

ЖАРІВКИ до 25 ватів 70 сот., ГОЛОСНИК детекторовий 3.50, ЛЯМПА двополюмінна 6.—, ліхтарки, батерії „Даймон" — найдешевше ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК, Львів, Ринок 21. 1829 8-10

ГОДИННИКИ і біжутерію найкращіше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 67-0

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайноxи 1. 1557 -10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 1572 -15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2011 78-100

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 6-10

ГОДИННИКИ стінні, кишеневі, на руку направляє прецизійно і найдешевше фірма: „ЧАСОМІР", Львів, Личаківська 10. 1629 4-6

ВЗУТТЯ посезонове продає **ТІЛЬКИ 8 ДНІВ** вже від 4.80 зол., магазин взуття Я. ШТРАССЕР (передше Краха), Галицька 15 (**подвіря**). 1578 8-10

СІДЛОВІ англійські мале, сніжний транспорт — ВАЛІХЕВИЧ — сідляр, Львів, Шайноxи 2. 1666 3-10

ГАЛЬО!!! ГАЛЬО!!!

Нині зустрічаємося в

„Potorzanka" Львів, ул. Академічна 24.

при знаменитій вечері — на бажання почуєш кожний Твій улюблений твір

НАША РЕКЛЯМА — НАША КУХНЯ І НАШІ ЦІНИ.

ГАРЯЧИЙ І ХОЛОДНИЙ — ДЕШЕВИЙ БУФЕТ.

ТЕЛ. 272-46 **Шоферські курси**

самоходові і мотоциклеві для аматорів і фахівців **ІНЖИНІРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ** приймають зголошення на курси **щодня при вул. ТОМІЦЬКОГО 14** (давна Коперника 54) для тих, що приїздять опіка. Наука їзди на новітніх самоходах. **ціни знижені.**

ПАРАСОЛІ ГОРОДОВІ, ЖІНОЧІ МУЖЕСЬКІ І ДИТЯЧІ майже **ДАРОМ**

з найтриваліщих гатунків і найновіших взорів **поручає** першорядна вирібня **парасолів „СІКО" давня відома фірма СІХЕР і КОРРЕС, ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 29,** в пасажі на право, зараз біля „ОРБІСУ". Направи і покриття виконуємо на місци майже даром. 4-10 **Увага на адресу і число дому.**

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно впис студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в ріжних галузях промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та перероблення садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь присилайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Instytut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Праzі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогованіння, пігменту, волосся, близни, дзьоби по віспі і плями. Масажі тривке усування зморщок, жилаків і відморожень власною методою. Тривке усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі рамунці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені курси закордонної програми. 1668 1-10

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте голошення до „Діла".

КОНКУРС.

Виділ Т-ва „Бурса ім. св. о. Николая" в Перемишлі оголошує конкурс на прийняття педагогічних настоятелів у своїх виховних установах (бурсі й інституті). Кандидати мають бути нежонаті, з повними педаг. кваліфікаціями (по змозі з відбутою учительською практикою в гімназіях). Речинець — до 20. серпня ц. р.

Виділ.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
948 46-50

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки. 806 1-50

НОВООТВОРЕНА КРАМНИЦЯ

Львув і Колтун

Львів, ул. Жовківська 1,

поручає по фабричних цінах

шпагат — шнурки — линви — пужална — батоги і всякі мотузяні вироби.

КІР

Львів, Уейського 6

Тел. 280-88.

Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-14

Смачні сніданння, обіди і вечері, добрі напитки та перекуски тільки

В РЕСТОРАНІ

М. Кузишина

Перемишль, пл. На Брамі.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА
Філія КОПЕРНИКА 15 а
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для виконування водотягових, санітарних інсталяцій та огрівання

Львів, вул. Пелчинська 12, тел.
Станиславів, 3-го Мая 12

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол.
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол.
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол.
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.